

ŽELEZAR

JESENICE, 30. januarja 1965 Roštnina plačana v gotovini
LETO VII. Številka 5

Ameriški stroji za vlečenje žice že obratujejo

V preteklem letu smo kupili pri ameriški firmi Vaughn tri najst strojev za vlečenje specialne jeklene in patentirane žice ter tri stroje za koničenje žice. Vsi ti stroji so postavljeni v obstoječi žičarni in že od 15. novembra lani postopoma začenjajo poskusno obratovati. Stroje so namestili delavci domačih podjetij in je bil z njihovim delom ameriški strokovnjak zelo zadovoljen.

To so najmodernejši specialni stroji za kvalitetno vlečenje trdih jeklenih in patentiranih žic, na katerih lahko vlečemo patentirano žico brez uvijanja — tordiranja. Žica teče z vlečnega bobna na naslednji boben tako, da se ne more uvijati tot je to primer pri starih rečstopenjskih strojih. Stroj je poganja istosmerni tok z elektronskim upravljanjem in imajo najmodernejšo električno opremo, ki omogoča precizno urejanje hitrosti vlečenja od najmanjših do največjih. Hitrost vlečenja je zelo velika zaradi možnega intenzivnega dvojnega hlajenja; poleg vodnega hlajenja je še zračno hlajenje vlečnih bobnov in žice. Stroj so prirejeni za mokro ali suho vlečenje, kar omogoča izdelavo zelo širokega asortimenta kvalitetne žice.

Stroji so izdelani zelo precizno, kljub masivnosti, saj so dvakrat do trikrat težji od evropskih strojev, kar daje strojem prepotrebno stabilnost.

Upravljanje strojev je enostavno, povečevanje in pridobivanje hitrosti vlečenja pa avtomatizirano. Tudi ustavljanje stroja je popolnoma avtomatizirano, in sicer sta v ta namen nameščeni ob končnem vlečnem bobnu posebni optični očesi, ki ustavita stroj, čim je svitek žice na bobnu dosegel zaželeno višino oziroma težo. Položaj optičnih oces lahko spremenjamo glede na potrebno težo kolobarjev vlečene žice. Poleg tega so stroji opremljeni z vsemi mogočimi varnostnimi napravami, ki ustrezajo tehničnim varnostnim predpisom.

Pri vodoravnih in navpičnih odvijalcih so nameščena varnostna mejna stikala, ki izklopijo stroj, če se pretrga ali zavozla vhodna žica. S tem preprečimo okvare na odvijalcu ali stroju in seveda zastaje. Vsaka namerna nepotrebna uporaba teh sti-

kal, s preskakovanjem žičarja preko žice, lahko povzroči nesrečo ali okvaro na stroju, poleg tega pa večkratna uporaba mejnih stikal zmanjšuje njihovo sigurnost.

Zaščitna pločevina na sprednji strani stroja varuje žičarja pred poškodbo, kadar se žica utrga in preprečuje, da bi žičar lahko otipaval žico med obratovanjem. Če se namreč zaščitna pločevina premakne iz normalnega položaja proti vrtečim se bobnom, se stroj ustavi. Zaščitna varnostna košara na končnem vlečnem bobnu, ki preprečuje, da bi se žičar lahko dotaknil žice, ki se na boben navija, pa je zgrajena tako, da stroja ni mogoče pognati, če košara ni zaprta.

Vsa ta avtomatika in varnostne zaščitne naprave pa so, zaradi lagodnosti in radovednosti ljudi, naj bo žičarjev ali radovednežev, lahko tudi vzrok pogostim zastojem, okvaram, ki pomenijo za žičarja dodatno delo, ali pa tudi nesrečam.

Želel sem dobronamerno opozoriti vse, ki so ali bodo zaposleni na teh strojih, posebno pa tiste, ki si iz razumljive radovednosti in zanimanja ogledujejo nove ameriške stroje, da naj ne preskakujejo žice, ker se pri tem lahko zataknejo in povzročijo nepotreben zastoj ali nesrečo. Pravilno je, da se zanimamo za potek rekonstrukcije, za nove naprave in stroje, za njihovo delovanje, toda pustimo upravljanje strojev in naprav odgovornim upravljavcem, ki so vedno z odgovorom pripravljeni potešiti še tako veliko radovednost. Zavedajmo se, da so varnostne naprave, kupljene kljub visoki ceni, zato, da varujejo ljudi in stroje. Varnost zaposlenega je odvisna od dobrega delovanja varnostnih naprav, katerih sigurnost pa se zmanjšuje pri pogosti in nepotrebni uporabi.

Mirko Rozman

V nedeljo je bila letna konferenca komunistov občine Jesenice. Izvlečke iz razprav pri-
našamo na 8—9 strani

Kako vzgojiti dobre žerjavovodje

ZIC že vrsto let prireja tečaje za vzgojo novih žerjavovodij. Veliko dobrih žerjavovodij smo že dobili iz teh tečajev, ki so nam za normalno obratovanje tudi potrebni. Zadnje čase pa ugotavljam, da znanje teh žerjavovodij ni najboljše, verjetno to opažajo tudi v drugih obratih. Namen mojega pisanja je, da bi posamezni obrati s svojimi pripombami in nasveti pomagali ZIC in da bi dobili iz teh tečajev kar največ dobrih žerjavovodij.

Pri izbiri kandidatov za retičnega pouka mora program vsebovati tudi določeno število ur, katere naj bi tečajnik opravil na vožnji posameznih žerjavov. Za izvedbo praktičnih ur bi morali poskrbeti sami obrati, in sicer tako, da bi določili žerjav, na katerem bi se učili voziti. V kolikor je v obratu mnenju morali spremeniti več vrst žerjavov, bi se moral tečajnik vaditi na vseh

vrstah žerjavov. Izmed starih žerjavovodij bi določili in-
struktorje praktičnega pouka. Ure praktične vožnje bi tečajnik moral opraviti v svojem prostem času. Pri izpitu pa je treba zaostri pogoje posebno pri vožnji. Morda ne bi bilo slabo, da pri tečajih za žerjavovodje vzamemo sistem, ki ga ima avto šola. Poleg tega bi moral dobiti vsak, ki je položil izpit za žerjavovodja, žerjavno knjižico, v kateri bi bilo vpisano, za kakšne žerjave je napravil izpit. V to knjižico bi vpisovali potem vse pomankljivosti žerjavovodje pri delu z žerjavom. Prav tako smatram, da bi bilo potrebno uvesti periodične izpite vsaj prva leta praktičnega dela na žerjavu.

To je za obrat plavž zelo važno, ker imamo žerjave z enim in z dvema valjema, zato mora žerjavovodja za plavže položiti izpit na obeh žerjavih, v kolikor tega ne napravi, mora biti to označeno v knjižici. Žerjavovodje upravljajo stroje večje vrednosti, poleg tega delajo nad posameznimi delovnimi mesti, kjer lahko zaradi neznanja povzročijo težke nesreče in nepotrebne okvare na napravah. Zato je potrebno, da komisija pri praktičnem izpitu zelo strogo oceni, ali lahko posamezniku da dovoljenje za upravljanje žerjava.

Tečajniki pa se morajo zavedati, da dobijo z izpitom za žerjavovodja določen poklic in postanejo kvalificirani delavci. Zato bodo morali tudi nekaj več truda in časa vložiti za to. Na koncu moramo samo še to, da skušamo doseči to, da bo žerjavovodja priznan kot poklic. V kolikor bi to dosegli, potem bi lahko zahtevali še več, da bi res vzgojili dobre žerjavovodje. S takim načinom dela bi verjetno preprečili marsikatero okvaro na žerjavih ter varno delo.

Stane Torkar

To so novi ameriški stroji za vlečenje žice, ki imajo najmodernejšo električno opremo

KAKO JE Z UVOZOM

Večina naših sodelavcev ve, da imamo velike težave pri deviznih sredstvih celo za uvoz najnujnejših surovin in ostalega. S tem sestavkom želim na kratko seznaniti vse, ki se za to področje zanimajo, predvsem s položajem našega podjetja, ne pa s splošno devizno situacijo v državi, o čemer je večkrat pisano v dnevnem časopisju.

Mnogi poznajo napore državnih organov in drugih odgovarjajočih ustanov, da bi čim hitreje konsolidirali naše gospodarstvo tako glede plačilne bilance kot vključevanja v mednarodno delitev dela. S tem v zvezi je pri nas prevladalo stališče deviznega samofinanciranja podjetij. Ta odločitev je brez dvoma v osnovnih potezah pravilna, vendar sistema ni mogoče uveljaviti v vseh panogah in v vseh delovnih organizacijah. Zato tudi črna metalurgija ni smatrana kot izvozna panoga in od nas ne zahtevajo, da bi morali vse potrebe po uvozu pokriti z lastnimi deviznimi sredstvi, oz. izvozom svojih izdelkov. Kljub temu pa imamo določene izvozne obveze in je od njihovega izpolnjevanja, odvisno, koliko potrebnih deviznih sredstev bomo dobili.

Železarne se oskrbujejo s potrebnim blagom iz drugih držav v okviru Združenja jugoslovanskih železarn v Beogradu. Uvoz je razdeljen v glavnem v dva dela: **uvoz osnovnih surovin** (staro železo, surovo železo, ruda, železne zlitine), ki ga uvrščamo v tako imenovani skupni uvoz in zanj potrebna devizna sredstva obravnavajo zvezni organi v Beogradu. Vse železarne potrebujejo v ta namen okrog 45 milijard obračunskih dinarjev (1 dolar je 750 dinarjev); nekaj več kot polovico tega je konvertibilne valute. Drugi del uvoza pa predstavljajo tako imenovane individualne potrebe posameznih železarn (valji,

grafitne elektrode, glina, na-domestni deli itd.). Za ta del uvoza smo v naši železarni v letu 1963 porabili okrog 470 milj. obračunskih dinarjev, od tega okrog 334 milijonov za uvoz iz zapadnih držav. V celoti v naši železarni potrebujemo letno za uvoz vsega reprodukcijskega materiala, razen investicij, okrog 8.328.033.000 obračunskih dinarjev.

Že v letu 1963 smo se s pogodbo z Jugobanko v Ljubljani obvezali, da bomo izvozili za 3 milijone dolarjev, ali 2.250 milijonov obračunskih dinarjev svojih izdelkov. Podobno pogodbo smo sklenili tudi za leto 1964. Po tej pogodbi nam je bilo dodeljenih blizu 732 milijonov obračunskih dinarjev, od tega konvertibilne valute okrog 584 milijonov obračunskih dinarjev. Devizna situacija je bila lani v državnem merilu iz meseca v mesec slabša in število naših nalogov za plačilo pri Jugobanki se je hitro povečalo. Že takrat je Jugobanka odobraval devizna sredstva oziroma izvrševala izplačilne naloge le podjetjem, ki so izpolnjevala svoje izvozne obveze. Zato smo si prizadevali, da smo naše izvozne obveze sproti izpolnjevali. Proti koncu leta nam je jih je uspelo celo prekoračiti za 7,3 odstotka. Temu se moramo zahvaliti, da nam je Jugobanka kljub velikemu pomanjkanju deviznih sredstev še zadovoljivo izvrševala naloge za plačila v tujini. Predstavniki banke so nam tudi obljubili, da nam ob koncu

leta ne bodo vrnil neizvršenih nalogov, da jih bodo plačali v letu 1965, ne da bi ta plačila bremenila nam dodeljena plačilna sredstva za letošnje leto.

V takih okoliščinah smo uspeli potrošiti v letu 1964 skupaj okrog 448 milijonov obračunskih dinarjev, od tega 324 milijonov konvertibilne valute. Če to primerjamo s porabljenimi deviznimi sredstvi v letu 1963, potem smo lahko še kar zadovoljni, če jih pa primerjamo z dodeljenimi sredstvi, pa vidimo, da gre za veliko razliko v neizvršenih plačilnih nalogih, ki jih je bilo ob koncu leta za okrog 277 milijonov obračunskih dinarjev; od tega blizu 260 milijonov za uvoz iz zapadnih držav.

Grupna vodstva v naši železarni prejema redno seznane plačilnih nalogov v Jugobanki in so s tem seznanjena tudi obratovodstva. Prav gotovo ni treba veliko besed, da bi ugotovili silno težko stanje v našem podjetju, tako zaradi pomanjkanja osnovnega reprodukcijskega materiala kot tudi številnih izdelkov za vzdrževanje. Vemo, da je moral elektrooddelek že omejiti proizvodnjo, obstaja pa resna nevarnost, da se bodo taki primeri iz dneva v dan množili. To lahko sklepamo zaradi tega, ker je trenutno stanje še veliko bolj kritično. Letos potrebujemo za uvoz, brez osnovnih surovin in toplo valjanih trakov, 1.073.000.000 milijonov obračunskih dinarjev, od tega 873 milijonov konvertibilne valute. Za sedaj imamo odobreno le za okrog 82 milijonov obračunskih dinarjev, od tega 49 milijonov v konvertibilni valuti. O tem sicer še nismo uradno obveščeni s strani Jugobanke in

ta sredstva naj bi bila le nekakšen avans za potrebe v tekočem letu. Če bi bila ta dodeljena sredstva v celoti likvidirana in če bi nam Jugobanka izvršila plačilne naloge preteklega leta v višini 277 milijonov obračunskih dinarjev, bi nekako šlo brez večjih pretresov, čeprav vemo, da je treba najmanj dva meseca od časa odobritve do prispetja blaga v našo železarno.

Zal moramo ugotoviti, da je stvar še bolj resna in sicer zato, ker nas je Jugobanka obvestila z okrožnico z dne 13. januarja, da so z 31. decembrom 1964 ugasnila dodeljena sredstva, odobrena za uvoz. V letošnjem letu zaradi tega ne moremo pričakovati izvrševanja plačilnih nalogov po zgoraj navedenem znesku. In da bo mera polna, še to, da nam je za prvo tromesečje dodeljeno skupno 15,5 milijona obračunskih dinarjev v konvertibilni valuti, medtem ko je precej gotovo, da ne bomo imeli nepremostljivih težav s plačevanjem naročil v vzhodnoevropskih državah. K temu dodajmo še to, da tudi omenjenih 15,5 milijona obračunskih dinarjev niso takoj likvidna sredstva, ker so dana za prvo tromesečje.

Čeprav smo prepričani, da se bo težko devizno stanje prej ali slej popravilo, je vendar res, da bo zaradi prehodnega absolutnega zastoja plačevanja v tujini nastala zmeda v podjetju zato, ker bomo medtem porabili vrsto kritičnega reprodukcijskega

materiala in ne bomo mogli pravočasno uvoziti novih količin. Resne težave bodo verjetno tudi pri izpolnjevanju kvalitetnega programa proizvodnje, ker so vse železarne dobile za uvoz železnih zlitin le 100 milijonov obračunskih dinarjev v konvertibilni valuti, namesto potrebnih 695 milijonov. Od tega je dodeljeno naši železarni 23.200.000 obračunskih dinarjev. Seveda je treba ponovno ugotoviti, da bodo ferolegure zaključene na vzhodu, plačane in uvožene. Zal le to nikakor ne zadošča.

Kljub obrazloženemu kritičnemu stanju smo se 20. januarja zelo razveselili, ko smo prejeli soglasje Jugobanke k sklenjeni pogodbi za nabavo opreme za elektrooddelek v višini 750.150 švicarskih frankov in odobritev tudi za prodajo deviz 13 milijonov lir za uvoz vagona za prevoz ingotov, ki ga potrebujemo v valjarni Bela, od firme Danieli iz Vidma. Ta dva primera nam ponovno vlivata pogum in upanje, da bomo postopoma verjetno le prišli na zeleno vejo, saj najodgovornejši predstavniki državnih in drugih ustanov ponovno zatrjujejo, da bo črna metalurgija zagotovljena popolna prioriteta pri dodeljevanju deviznih sredstev, ker je razumljivo, kakšne posledice bi utrpelo naše gospodarstvo v celoti, če ta osnovna industrija ne bo pravočasno in v celoti oskrbovana s potrebnimi surovinami in ostalim materialom za normalno obratovanje.

Zvone Teržan

Nagradni quiz

Dandanes, ko že ne gre nobena stvar več brez nagrade, sem si rekel: ne bodi, no, Svarun, tako staromodni! Podaj se tudi ti malo na tale led. Vključi se v razpisovanje nagrad. Tako sem si rekel in se odločil, da razpišem svoj prvi nagradni quiz. Najprej ga, spoštovani bralec, razreši, potem ti bom povedal, kakšno nagrado si zaslužil.

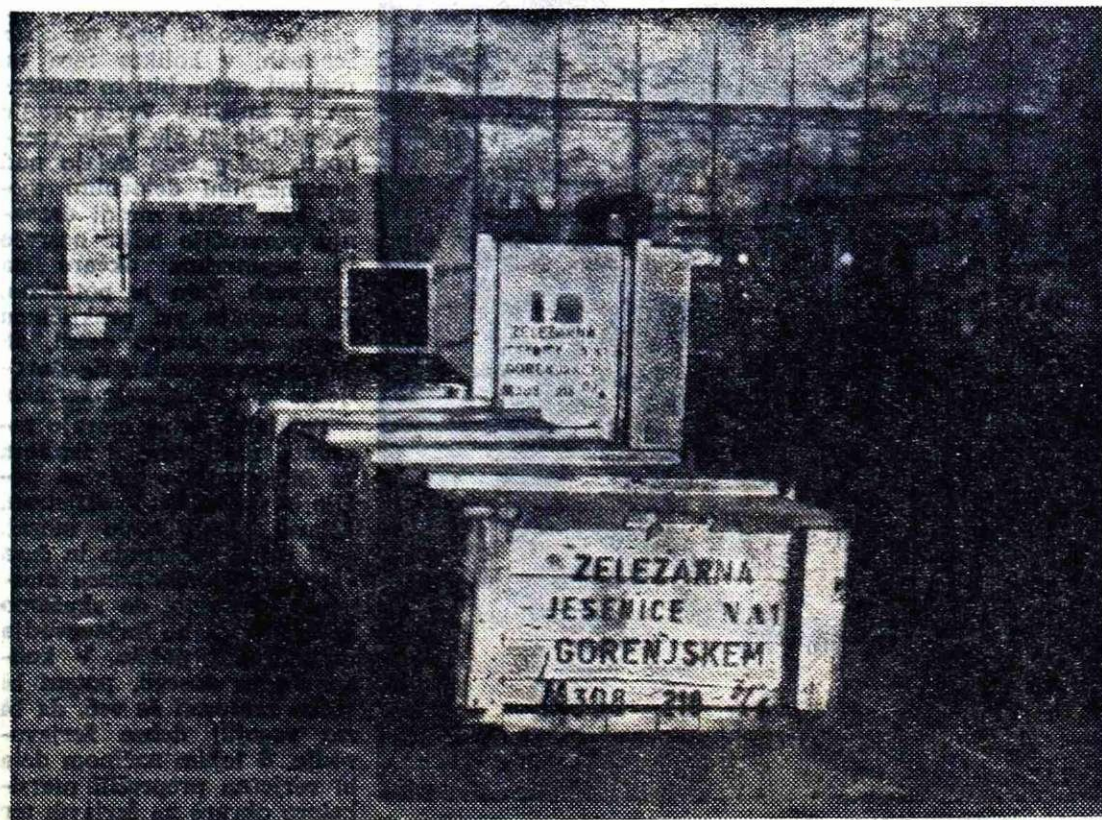
(Iz spodnjega besedila moraš potuhtati, za kateri jeseniški lokal gre.)

Malo stopim v nek naš Lokal. Tu se bom dobro okrepčal z Enim kozarčkom jogurta. Najprej zagledam Črne in okajene stene. Po tleh je Napihnjen, bulast polivinil, ki ni cel, Ampak tudi zamazan in

Raztrgan. Na Eni strani so prazne razdrapane police. Stene so okajene, zamazane Ter vsepovsod okrušene, mize pa na moč razmajane Ali mislite, da je to vse? Vi se motite. Ta restavracija ni stara, Res pred nekaj leti je bila najmodernejša, A danes ni v njej modernega nič drugega kot Cene, ki so čisto socialistične. Izbira jedi je minimalna, zato pa Je izbira pomanjkljivosti tako popolna, da sem odšel Absolutno zadovoljen.

Tole razvozljajte! Nagrada?

Kdor ne bo uganil, za kateri lokal gre, ne bo smel v prihodnje sodelovati pri reševanju mojih nagradnih ugank. Svarun

Novi stroj za brušenje gredic je še v zabojih

Upokojemcem v vednost

Po novem temeljnem zakonu o pokojninah imajo zavodi za socialno zavarovanje dolžnost, da opravijo prevedbo pokojnin v čim krajšem možnem času.

Komunalni zavod za socialno zavarovanje Jesenice je skupno z družbeno-političnimi organizacijami, društvom upokojemcev in poslanci v drugi polovici leta 1964 proučeval teze in predlog novega zakona o pokojninskem zavarovanju z namenom, da sodeluje pri končnih odločitvah novega sistema pokojninsko invalidskega zavarovanja. O problematiki je nekajkrat razpravljala Skupščina komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Jesenice — Radovljica. Iz občinskih razprav in izmenjave mnenj je šlo tudi z Jesenic vrsto predlogov, ki so pripomogli k sprejetju ustreznega dokumenta.

Da bi bila nova načela temeljnega zakona o pokojninah čimprej uveljavljena, sta svet delovnega kolektiva in upravni odbor zavoda razpravljala o programu dela invalidsko pokojninskega oddelka v času prevedbe. Iz programa dela je razvidno, da bo moral oddelk izvesti 6.700 pokojnin in sicer 3.100 osebnih, 1.800 družinskih, 1300 invalidskih in 550 invalidnin. Od skupnega števila pokojnin je približno 56 % priznanih do konca 1960. leta in le 44 % po tem datumu. To so osnovni podatki za določitev potrebnega števila referentov in potrebnega časa za prevedbo.

Po načrtu bodo najprej prevedeni tisti upokojemci, ki prejema nižje pokojnine od 15.000 dinarjev, nato pa vsi ostali po vrstnem redu evidenčnih števil.

Prevedbo pokojnin bo pri zavodu opravilo pet referentov in dva parafanta, poleg njih pa kot svetovalec in parafant še predstavnik Republiškega zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani.

Čas, ki je predviden za prevedbo, je določen od 1. februarja do konca aprila 1965.

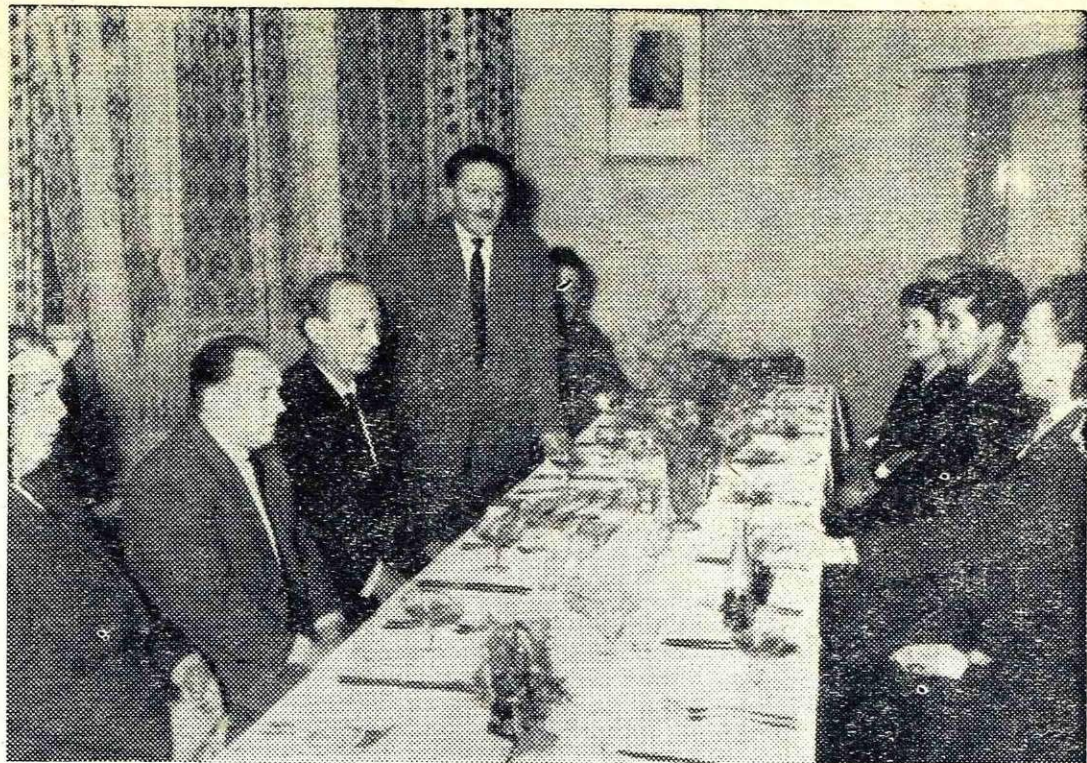
V tem kratkem času bomo lahko izvedli prevedbo le pod pogojem, če bodo zavarovanci upoštevali, da je tako delo treba opraviti v miru in nemoteno. Da bi služba — od sveta kolektiva in upravnega odbora zavoda potrjen program prevedbe uresničila, je bil sprejet sklep, da bo invalidsko pokojninski oddelk od 1. februarja do konca aprila 1965 posloval za stranke (uradne ure) samo v sredo od 12.30 do 15.30 ure. Odpadejo torej uradne ure v ponedeljkih in petkih dopoldan. V sredo bodo stranke opravljale lahko tekoče zadeve v zvezi s pokojninami in invalidninami.

Za morebitne informacije v zvezi s prevedbami pa bo vsak četrtek od 15. do 18. ure v zavodu dežurni referent, ki bo delal v sobi št. 5.

Prosim vse upokojemce, da v lastnem interesu v zvezi s prevedbami čim manj obremenjujejo službo zavoda. V času prevedbe novih zahtevkov (razen najnujnejših) ne bo mogoče reševati, zato prosimo, da bi tudi to vsi upoštevali in strpno pomagali, da bodo pravice po novem zakonu čimprej uveljavljene.

Informacije v zvezi s prevedbami bomo objavljali tudi v »Železarju«, posredovali pa jih bodo tudi pri Društvu upokojemcev.

Ivan Saksida

Preteklo soboto so družbeno-politične organizacije in vodstvo obrata plinske in vodne energije povabili 11 upokojenih sodelavcev, ki so bili upokojeni v letu 1960 in pozneje, na prijateljski večer v zgornje prostore Kazine. Osem nekdanjih proizvajalcev na plinskih generatorjih se je odzvalo povabilu. Po krajših nagovorih predstavnikov obrata so se ob skromni večerji pogovarjali o napredku in prihodnosti plinskih generatorjev. Povabljenec so obdarili z ročnimi urami. Res lep tovariški večer je prehitro minil. Vsi so se razšli z željo, da bi se še večkrat srečali.

Bogate perspektive turističnega društva Jesenice

Turistično društvo Jesenice, ki teži za izboljšanjem turizma na Jesenicah in okolici, je potrdilo na zadnji seji upravnega odbora okvirni delovni program za tekoče leto. Da bi bili Jeseničani seznanjeni z delom in predvsem s perspektivno dejavnostjo Turističnega društva, objavljamo program dela, ki je razdeljen na sedem dejavnosti:

I. Turistična vzgoja

Za porast števila članov društva in s tem za širšo dejavnost turizma na Jesenicah je treba skrbeti z dobro propagando, organiziranjem vsaj petih predavanj o turizmu, s posredovanjem predavanj

o važnosti turizma šolski mladini in z razpisom nagrad za najboljše šolske spise o turizmu na Jesenicah.

II. Zunanji izgled Jesenic

V sodelovanju s hortikulturnim društvom je treba posvečati večjo pozornost zunanjemu izgledu Jesenic, razpisovati nagrade za najlepše urejena pročelja hiš, vrtove in nasade ter nadzorovati vzdrževanje spomenikov NOB.

III. Rekreativna

Skrbeti za ureditev dostopa na Razgledno pot z železniške postaje ter za ureditev in markacijo poti Jesenice — Pejce — Prihodi — Črni vrh ter poti v Vintgar.

IV. Propaganda

Oskrbeti je treba kvalitetne zimske in letne razglednice Jesenic in okolice, prospekt Jesenic z okolico, reliefne table in reliefne karte.

V. Ceste

Nabaviti in postaviti je treba manjkajoče smerokaze Jesenice — Poljane — Obravnica — Ravne in Jesenice — Pristava.

VI. Prireditve

Sodelovati moramo pri praznovanju občinskega praznika in vseh večjih praznikov oziroma na prireditvah, organizirati turistični teden in teden narcis.

VII. Gospodarstvo

Vzdrževati je treba oglasne deske in table za vozne reče avtobusov, kontrolirati plakatiranje in pravilno opremljanje tabel z voznimi redi, postaviti klopi na Jesenicah in v okolici, organizirati vsaj eno razstavo za poživitev turizma, uvesti spominkarstvo kot gospodarsko panogo društva in oskrbeti eno ali dve vremenski postaji na Jesenicah.

Da bi delovni program Turističnega društva lahko uresničili, so ga razdelili po mesecih. Turistično društvo Jesenice pričakuje potrebno razumevanje tudi pri organih občine in gospodarskih organizacijah ter trgovskih in gostinskih podjetjih, saj imajo le-ti največ koristi od turizma. Prav tako pričakuje razumevanje in sodelovanje tudi s strani vseh prebivalcev Jesenic, ki lahko mnogo pripomorejo k razvoju turizma in lepšemu zunanemu izgledu Jesenic.

L.

ZAHVALA

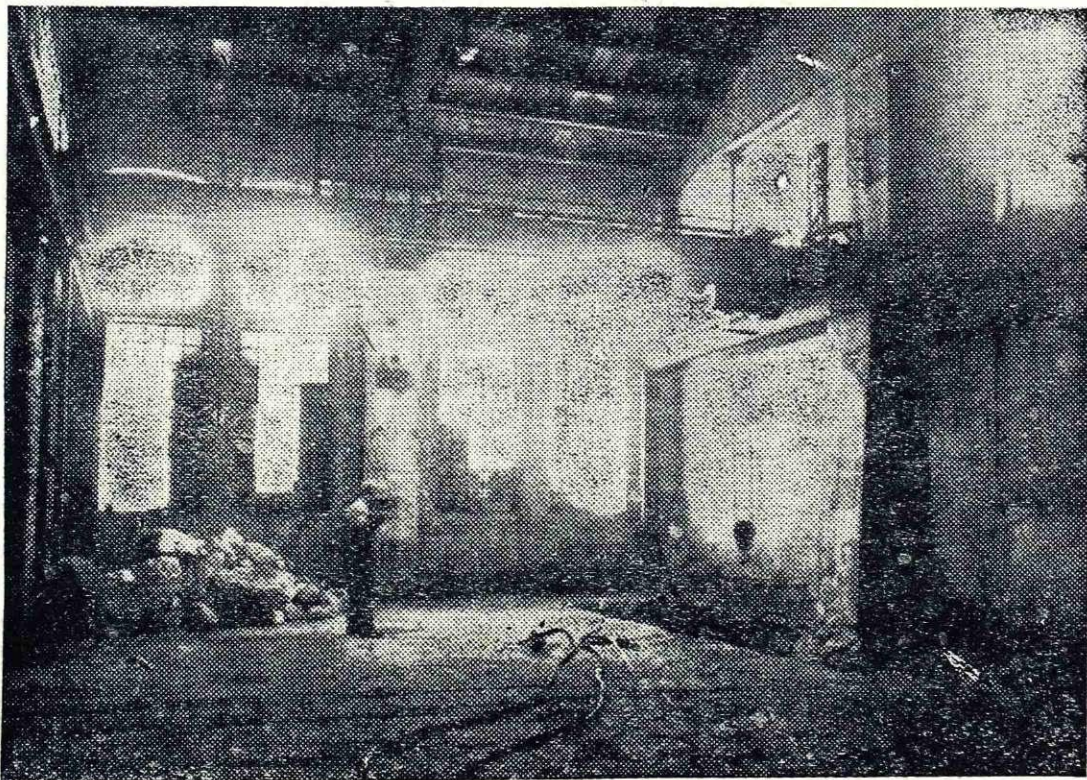
Podpisani Jurij Fenz, vratar varnostne službe, se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč sindikalnemu odboru varnostne službe.

Jurij Fenz

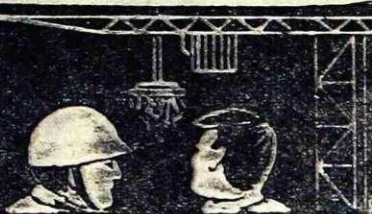
ZAHVALA

Izvršnemu odboru sindikalne podružnice se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela v moji bolezn.

Hilda Belec
Gostinska enota
»Železarj«

Nesreče

Z občnega zbora ZB Javornik - Koroška Bela

ORGANIZACIJA ZVEZE BORCEV JE DEL JAVNE TRIBUNE SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

V soboto, 23. januarja, je bil v dvorani osnovne šole na Koroški Beli občni zbor Zveze borcev za teren Javornik - Koroška Bela. Poleg članov in organizacije ZB Javornik - Koroška Bela se je občnega zbora udeležil tudi zastopnik občinskega odbora ZB Jesenice Franc Konobelj-Slovenko, in še drugi gostje.

Obširno in izčrpno poročilo o delovanju organizacije v minulem obdobju je prebral predsednik Justin Talar. Podčrtal je, da je bila ena od številnih nalog organizacije v tem, da bi posvetili čim večjo pozornost sedaj in tudi v prihodnje življenjskemu standardu borcev NOV. Upravni odbor je vso pozornost posvetil stanovanjski problematiki borcev, sestavil prioriteto listo 15 članov in jo predložil stanovanjski komisiji Zvezarne Jesenice, ki je imela veliko razumevanje do stanovanjske problematike borcev. Od 15 borcev so devetim že dodelili stanovanje, ostalih šest pa pride na vrsto pozneje.

Ko je tov. Justin Talar obravnaval vlogo organizacije ZB v sedanjem obdobju, je poudaril, da le-ta ni organizacija veteranov, pač pa je del javne tribune socialistične zveze delovnega ljudstva. Z občnega zbora so poslali tudi protestno resolucijo v zvezi s sklepom borske vlade, da bo z 8. majem 1965 prenehala preganjati nacistične zločince, ki so krivi za smrt milijonov ljudi pred in med drugo svetovno vojno. Člani organizacije ZB Javornik - Koroška Bela so v resoluciji ostro obsodili namero borske vlade in zahtevali, da svoj sklep prekliče.

Franc Konobelj-Slovenko je v svoji razpravi opozoril na nekatere probleme, ki so v sedanjem času še posebej aktualni z ozirom na novi zakon o pokojninah. Priporočal je tudi tesnejše sodelovanje organizacije ZB z ostalimi družbeno-političnimi organizacijami in ob koncu svoje razprave še opozoril na velik problem praznovanja 20-letnice osvoboditve in 30-letnice velike kovinarske stavke na Jesenicah.

Ob zaključku občnega zbora so izvolili še upravni in nadzorni odbor ter delegate, ki se bodo udeležili občnega zbora združenja ZB na Jesenicah.

—or

TALILNICE

MARTINARNA

Salko Grgić, izdelovalec lunker plošč, je nameščal model za stiskanje plošč in si pri tem poškodoval prst leve roke.

LIVARNA

Tahir Tahiri, izpraznjevalec kokil, je izpraznjeval kokile. Pri tem mu je vroči pesek padel za čevlje in mu opekel stopalo desne noge.

Redo Bajrić, izpraznjevalec kokil, je premikal z železnim drogom očiščene kokile in si pri tem poškodoval sredinec leve roke.

SAMOTARNA

Anton Mavrič, sušilec gline, je pri prevračanju udaril z roko po vagončku in si pri tem poškodoval dva prsta na roki.

STROJNO ENERGETSKI OBRATI

KONSTRUKCIJSKE DELAVNICE

Franc Solar, delovodja instalacijske delavnice, je med obhodom delovišč v novi RTP na levem bregu Save stopil v nezavarovano odprtino in si zlomil levo nogo.

Sinišu Lišaninu, strojnemu ključavničarju na žerjavnem oddelku, se je med razdiranjem zavornega ogrodja 15-tonskega žerjava razsadelo kladivo in si je pri tem poškodoval pristanec leve roke.

VZDRŽEVANJE JAVORNIK

Anton Cerkovnik, ključavničar v mehanični delavnici, se je med izbijanjem vijaka za pritrditev valjčnic dvigalne mize v valjarni 2400, udaril na levo roko.

Valentin Frölich, ključavničar v mehanični delavnici, si je med brušenjem okroglega železa poškodoval levo roko.

PROMET

Janez Gašperin, strojevodja ozkotirne lokomotive v starem železu, se je, ko sta trčili dve lokomotivi, udaril na glavo za levim ušesom.

Jožetu Pungerčarju, premikaču ozkotirne proge na prostoru, je med spenjanjem voz stisnilo in zmečkalo sredinec desne roke.

Jože Gorenjc, premikač ozkotirne proge na prostoru, se je med premikanjem voz s tračnim železom zapletel v žico in si poškodoval levo nogo v gležnju.

PREDELOVALNI OBRATI HVŽ

Franc Vidic, rezalec tračnega železa na krožnih škarnjah, se je pri pospravljanju delovnega mesta na koncu dmine urezal na sredinec desne roke.

Milan Zajc, kurjač plinskih generatorjev, je po stopnicah nesel drva za kurjenje generatorjev in je zaradi neprevidnosti padel ter si izvinil desno nogo v kolenu.

CEVARNA

Bogdan Petrič, rezalec navojev v cevarni, je prenašal iz pocinkovalnice v cevarno z demagom zvez cevi. Ko se je vračal iz cevarne nazaj v pocinkovalnico, je na poledenem prehodu padel ter si poškodoval levo roko.

ELEKTRODNI ODDELEK

Friderika Zrim, pomočnica pri stiskalnici, je stala pri pobiranju elektrod s kupa na lesenem zaboju, ki se je zaradi gibanja prevrnil, pri čemer si je poškodovala levo nogo.

Dopusti in regresi v letu 1965

Pod takim naslovom smo v zadnji številki »Zvezarja« objavili spisek članov kolektiva, ki so dvakrat izkoristili regres. Ker so se mnogi izmed njih upravičeno pritožili in ker je bilo pri nadaljnjem temeljitom pregledu ugotovljeno, da niso le oni krivi, danes objavljamo naslednje:

Begomir Svetina iz strugarne valjev je takoj, ko je dobil pristanek sindikata, da lahko otroka vzame s seboj v počitniški dom, regres, dvignjen zanj, vrnil. Obratna personalka Maneika Lešnik pa je vrnjeni denar pozabila vrniti v blagajno in je ona odgovorna, da je prišlo do napačne objave.

Dušan Prešeren in Miloš Bašič iz predelovalnih obratov sta regres napovedala, vendar ga Dušan Prešeren ni miti dvignil, Miloš Bašič pa ga je vrnil. Ker obratna personalka Dita Gasar njunega denarja do konca leta ni vrnila v blagajno, je prišlo do napačne objave.

Stjepan Modrič in Viktor Smid iz martinarne sta neupravičeno dvignila doplačilo za NOB, toda zato, ker jima je tako obrazložila personalka obrata in ker tudi sama nista bila dovolj seznanjena s pravilnikom.

Milan Prusnik in Franc Kranjc iz martinarne sta neupravičeno dvignila regres

zaradi napačne obrazložitve obratne personalke in nezadostnega poznavanja pravilnika.

Stanko Toman iz martinarne je dvignjeni regres vrnil personalki Boženi Vodnjov, toda zaradi nepravilnega postopka personalke blagajnik denarja ni mogel sprejeti in je tako prišlo do napačne objave.

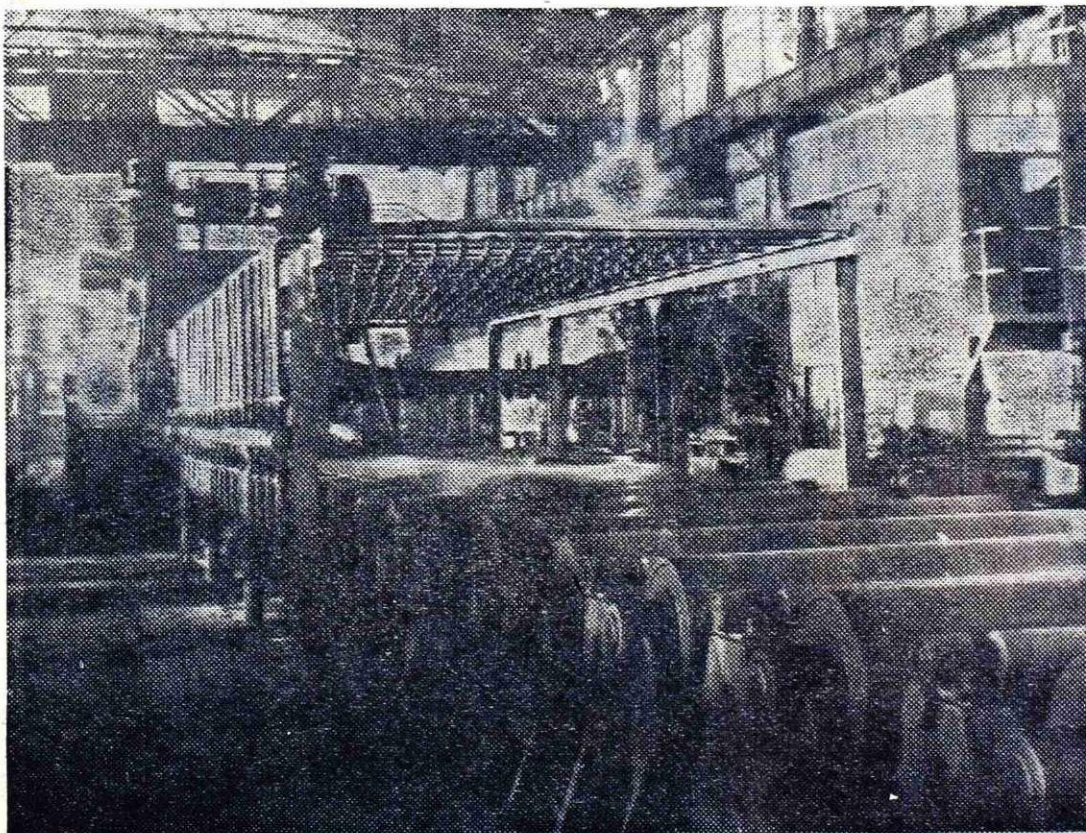
Vlado Kuplenik iz OTEK je zaradi napačne obrazložitve personalke in nezadostnega poznavanja pravilnika neupravičeno dvignil regres za šest dni.

Martin Arh iz cevarne je zaradi nezadostnega poznavanja pravilnika in napačne obrazložitve s strani obratnega sindikalnega odbora dvignil regres in doplačilo za NOB.

Ludvik Cehovin iz valjarne 2400 je zaradi slabega poznavanja pravilnika in ker ga tudi namestnica personalke ni opozorila, neupravičeno dvignil regres.

Vse te objave in popravki so zelo neljubi, vendar smatram, da omenjenih nepravilnosti drugače ne bi mogli odkriti. Odprava le-teh in preprečevanje pa je bil naš glavni namen, ker bomo le tako lahko v letu 1965 pravilno izvajali regresiranje letnega dopusta našim članom.

inž. Jaka Sranc Iz valjarne debele pločevine

Svetovna poraba niklja je v letu 1964 spet narasla

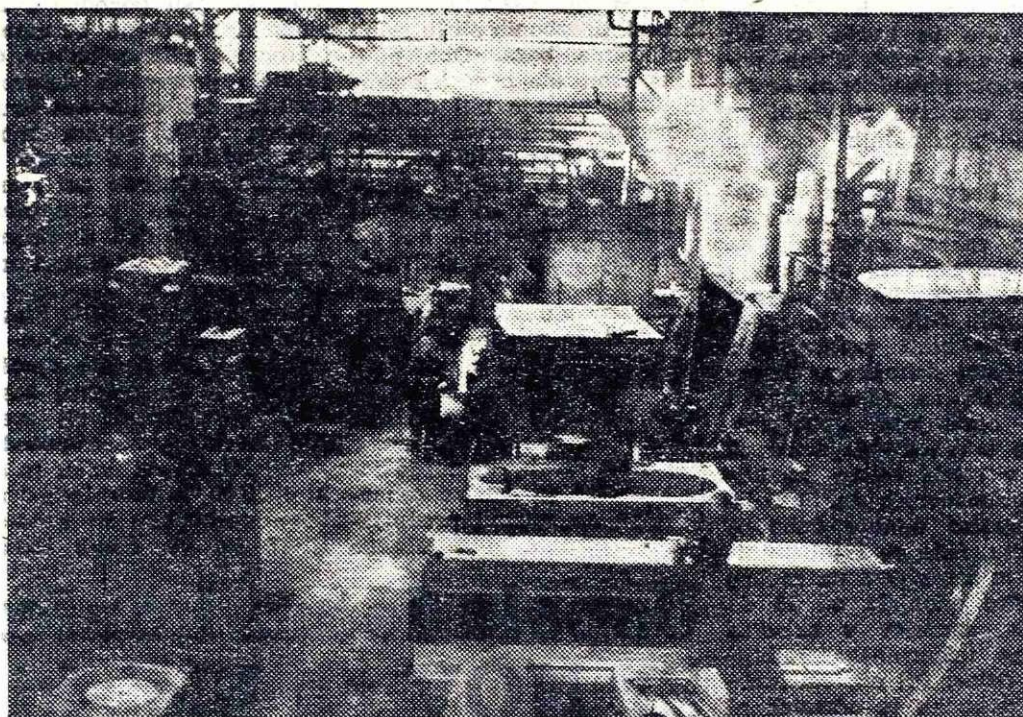
Svetovna poraba niklja, vendar brez socialističnih držav, je v letu 1964 narasla za 290.000 ton, kar je za 50.000 ton več kot v l. 1963 in 75.000 ton več kot leta 1962. Zaloge niklja so zadostne. Sedanje proizvodne zmogljivosti se gibljejo okoli 320.000 ton ter predvidevajo, da se bodo v prihodnjih letih povečale na 360.000 ton. 80 % celotne proizvodnje niklja odpade na Kanado. Letna proizvodna zmogljivost posameznih držav je razvidna iz naslednje tabele:

Kanada	248.000 ton
Nova Kaledonija	27.000 ton
Japonska (uvožene rude)	27.000 ton
ZDA	11.000 ton
ostale države	7.000 ton
skupaj	320.000 ton

V ZDA, ki porabijo največ niklja na svetu, računajo, da so lani porabili v primerjavi z letom 1963 20.500 ton niklja več oziroma skupno 136.000 t. Tudi ostali veliki porabniki niklja kot so: države evropske gospodarske skupnosti, Japonska, Velika Britanija, Švedska in druge, so porabili v preteklem letu precej več niklja.

V kakšne namene so uporabljeni z letom 1963, kaže primerjavi z letom 1963, kaže rabljali nikelj v letu 1964, v naslednja tabela:

namen	1964 (ton)	1963 (ton)
nerjaveča jekla	97.500	74.000
galvansko ponikljanje	44.500	41.000
nikljeve zlitine	39.000	34.000
nikljeva konstrukcijska jekla	38.500	32.000
jeklena in siva litina	32.000	27.000
nikelj bakrove zlitine	11.000	10.000
ostala poraba	27.500	22.000

V livarni so za skrajšan delovni čas

Z ozirom na vedno večjo konkurenco v svetu na področju prodaje niklja je najmočnejša kanadska in svetovna družba za proizvodnjo niklja »International Nickel Co.« tudi v letu 1964 nadaljevala z obširnimi raziskavami na področju uporabe niklja. V bližini New Yorka je pred kratkim pričel obratovati nov raziskovalni center te družbe, ki je največji na svetu. Naloga tega centra je razvijati uporabo niklja v najrazličnejše namene in s tem povečati možnosti za njegovo uporabo. K.

Železarski globus

ZAHODNA NEMCIJA — V zahodnonemških železarnah iz leta v leto pada uporaba domače železne rude na račun uvoženih bogatih železnih rud iz Afrike in Južne Amerike. V porurnskih železarnah so v letih 1956—57 uporabljali v vsipu plavžev še 18 % domačih rud. Ta številka se je znižala v letu 1963 na 6 % in v zadnjih mesecih letošnjega leta na 4,3 %.

BELGIJA — V belgijski železarni Usines S. A. v La Croixère je pričela obratovati nova naprava za kontinuirno vlivanje tipa »S«, ki jo je dobavilo švicarsko podjetje Concast A. G. iz Züricha, v sodelovanju z zahodnonemškim podjetjem Schloemann A. G. iz Düsseldorfa. Naprava ima dve žili in lahko vlija gredice v dimenzijah od 80 do 180 mm kvadrat. Drugo enako napravo z dvema žilama gradijo in bo v kratkem začela obratovati.

EL SALVADOR — V mestu Zacatecoluca je pričela obratovati prva tovarna za proizvodnjo varjenih cevi v tej srednjeameriški državi. Finančna sredstva za njeno izgradnjo so dobili iz domačih virov.

MADŽARSKA — V Budimpešti ima svoj sedež nova organizacija imenovana »Intermetal«, ki ima nalogo koordinirati sodelovanje med železarskimi industrijami Čehoslovaške, Madžarske in Poljske. Nova organizacija je bila ustanovljena z namenom, da bi bile čim bolj racionalno izkoriščene proizvodne zmogljivosti posameznih železarn v teh treh državah.

VENEZUELA — Do leta 1975 bodo predvidoma v Venezueli investirali v izgradnjo železarske industrije skupno 2,86 milijarde bolivarskih funtov oziroma 229 milijonov funtov šterlingov. S temi investicijami bodo povečali proizvodnjo surovega jekla na 2,5 milijona ton letno.

ZAHODNA NEMCIJA — V bližini Oldenburga so odkrili nahajališče zemeljskega plina. Ker dajejo prve tri vrtnice dnevno okoli milijon m³ tega goriva domnevajo, da so odkrili enega največjih nahajališč v Zahodni Nemčiji, kjer so v letu 1963 načrpali skupno milijardo m³ zemeljskega plina.

SOVJETSKA ZVEZA — Avstrijsko podjetje VÖEST iz Linza dokončuje montažna dela na novi LD jeklarni v sovjetski železarni Lipeck. Nova kisikova jeklarna bo imela letno zmogljivost 2 milijona ton surovega jekla, istočasno pa gradijo tudi novo napravo za kontinuirno vlivanje.

Kaj je s skrajšanim delovnim tednom v železarni

Poleg drugih aktualnih vprašanj je bila na sindikalnem občnem zboru zanimiva tudi razprava o uvedbi skrajšanega delovnega tedna v livarni. Iz razprave je bilo razvidno, da se proizvajalci za rešitev in uvedbo te pravice zelo zanimajo.

Na občnem zboru je bilo osvojeno mnenje, naj bi se dosedanje stališče odgovornih služb in organov spremenilo v toliko, da naj bi začeli obratovati s skrajšanim delovnim časom tisti obrati, ki bodo potrebne pogoje za to izpolnili in da ne bi čakali tistih največjih obratov, ki teh pogojev do zaključka rekonstrukcije še lep čas ne bodo imeli. Seveda bi morali poskrbeti, da bi bil čas do prehoda na skrajšan delovni teden čim krajši za vse.

To stališče je toliko bolj upravičeno, ker vemo, da še v najbližji okolici železarn delajo s skrajšanim delovnim časom, pa zaradi tega ni nobenih očitkov. Mnenje in stališče občnega zbora livarne je torej upravičeno in bi s tem prav gotovo dali potrebno vzpodbudo prav vsakemu obratu, da bi našli možnosti za skrajšanje delovnega časa. Zato naj bi tudi delavski svet železarne po možnosti sklenil, naj obrati ne

čakajo največjih obratov (največjih!), ki teh pogojev še nimajo. Seveda pa bi bilo potrebno zagotoviti najmanj obseg sedanje proizvodnje. Število nadur se v nobenem primeru ne bi smelo povečati, tudi število delavcev se v glavnem ne bi smelo povečati, osebni dohodki pa nikakor ne zmanjšati.

Ker pa so zmogljivosti naših obratov že precej izkoriščene, bo nujno treba poiskati vse notranje rezerve in za to zainteresirati slehernega proizvajalca, izboljšati notranjo organizacijo dela in s tem doseči še večji učinek dela v enoti časa. Prav tako so ugotovili, da bi lahko izboljšali še disciplino, tako osebno kakor delovno. Razprava je tudi pokazala, da je posebno pomembno za obrate z izkoriščeno kapaciteto znižanje materialnih stroškov, kjer bi lahko našli sredstva za pokritje osebnega dohodka. Vsak odstotek znižanja teh stroškov nam prinese

znatna sredstva, ki bi lahko omogočila prehod na skrajšan delovni teden. Koliko bi to pomenilo za našega delavca v izredno težkih pogojih in zdravju škodljivi atmosferi, zaradi kremenčevega prahu, ni potrebno posebej poudarjati. Dejstvo je, da bi s tem v livarni, kakor tudi v drugih obratih, skrajšali delovni čas, prebit v nezdravi atmosferi, za 14 odstotkov. To se pravi, da bi bil delavec in proizvajalec toliko časa dnevno manj ogrožen, kar bi prav gotovo vplivalo tudi na njegovo zdravstveno stanje.

Potrebno je pripomniti tudi to, da bomo akcijo za skrajšani delovni teden izvedli lahko samo tedaj, če bomo zanj zainteresirali res slehernega proizvajalca, da bo zavestno spremljal gibanje in tempo proizvodnje, na zborih zasledoval proizvodne stroške, predvsem pa vsak sam z največjo vneto izpolnjeval svoje delovne naloge.

Na sindikalnem občnem zboru je bilo izraženo mnenje, naj se čimprej napravi vsaj prvi korak, pri čemer

imajo kolektivi sami in obratovodstva pomembno dolžnost pomagati komisiji, ki je za to zelo komplicirano rešitev tudi zadolžena.

T. R.

PRVENSTVO GORENJSKE V VELESLOMU ZA ČLANICE IN MLADINKE

V nedeljo popoldne so se na Blejski Dobravi pomerile na gorenjskem prvenstvu v veleslalomu članice in mladinke. Med članicami je bila na 1600 m dolgi progi z 49 vratci najboljša Poklukarjeva z Bleda, ki je z zelo dobro vožnjo premočno zmagala. Med mladinkami, ki so bile razdeljene v dve starostni skupini, sta bili najboljši Vilmanova z Javornika in Debevčeva iz Kranjske gore. Mladinke so tekmovali na 1100 m dolgi progi s 30 vratci.

Rezultati — članice: 1. Poklukar, Bled; starejše mladinke: 1. Vilman, Javornik; mlajše mladinke: 1. Debevčeva, Kranjska gora.

»Delitev po delu in rezultat dela ni le, niti ni predvsem zadeva notranjih odnosov v ustreznih ustanovah, marveč tudi vprašanje ustreznega in stabilnega položaja teh institucij v sistemu družbene delitve, kajti samo skupni dohodek, ki ga določi delo, ne pa subjektivna ocena administrativnih organov, je namreč razvrščat po delovnem prispevku vsakega posameznika.« (Iz referata Veljka Vlahoviča na VIII. kongresu ZKJ, poglavje »Demokratizacija družbenih odnosov na področju znanosti, kulture in prosvete«).

Pisec prispevka pod gornjim naslovom, v zadnji številki *Železjarja*, načena izredno zanimivo in aktualno vprašanje našega družbenega življenja, vprašanje šolstva, njegovega materialnega stanja, notranje šolske zakonodaje in samoupravljanja. Pri tem vprašanju gre za razpravo o razširjanju in nadaljnjem uveljavljanju samoupravnega sistema in iskanju takih oblik dela, ki bodo ta sistem v šolstvu bolj popolno uveljavile. Zahteva vsestransko družbeno politično osvetlitev in razpravo; zato je moj namen ta problem samo nadaljevati. Ne nameravam nadaljevati vprašanja v smeri, ki jo obravnava pisec, pač pa »ost«, ki jo je pisec usmeril samo navznoter, v delovne kolektive šol, usmeriti tudi navzven, v vprašanje delitve dohodka med družbo in šolo. Osebo namreč menim, da se položaj prosvetnega delavca ni bistveno spremenil od prejšnjega uradniškega položaja ravno zato, ker se sredstva šolam še vedno delijo po starem administrativnem sistemu. Ta sistem je v naši občini, kot tudi drugod na Slovenskem, še zelo uveljavljen, čeprav so povsem jasna načela zakona o financiranju šolstva in čeprav je to načelo zelo jasno postavila tudi skupna seja Glavnega odbora SZDL Slovenije in republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije (26. okt. 1964) in VIII. kongres ZKJ. Nedvomno gre za vprašanje vrednotenja dela ljudi v družbenih službah.

Kako naj delovni kolektivi razvijajo sistem delitve dohodka po delu in kvaliteti, če ne dosegajo dohodka na podlagi dejanske vloženega dela ter programa njihove dejavnosti. Sedanji sistem namreč določa sredstva šolam na osnovi, pred leti administrativno določeni kvoti, ki se iz leta v leto za nekaj odstotkov dvigne. Kriteriji za določanje te kvote so bili in so zelo subjektivno obarvani. Navadno so sedoločala sredstva v višini za kritje minimalnih osebnih dohodkov in materialnih stroškov. Prav zato osebni dohodki prosvetnih delavcev še vedno znatno zaostajajo za osebnimi dohodki delavcev z enako izobrazbo v drugih družbenih dejavnostih, oziroma niso rasli vzporedno z družbenim dohodkom. V naših šolah še vedno mnoga dela opravljajo neplačano. Kljub takemu stanju pa je bilo v šolah veliko pozitivnih prizadevanj, da bi izdelali sistem delitve dohodka po delu. Šole so kljub minimalnim sredstvom za osebne dohodke odvajale od 10 do 20 odst. sredstev v sklad za delitev takozvanega »giblji-vega dela«. Pri nizkem osebnem dohodku ta odstotek ni predstavljal tako pomembne vsote, da bi kolektive in posameznike stimuliral in vzpodbudil k boljšemu delu in izpopolnjevanju sistema delitve dohodka po delu. Odstotek in sredstva so ostala nespremenjena ne glede na to kako šola kot celota izpolnjuje svoje naloge. Praktično je to pomenilo, čim več

članov delovnega kolektiva je z delom opravičevalo participacijo na »giblji-vega dela«, tem manj je posameznik dobil. Zato je tak sistem določanja sredstev šolam prinesel več razočaranj kakor vzpodbud. Praksa v proizvodnih organizacijah je namreč sama potrdila, da čim bolj se je krepila ekonomska baza gospodarskih organizacij, tem bolj in kvalitetneje je bilo delavsko samoupravljanje, tem bolj se je izpolnjeval sistem delitve dohodka po delu.

Ze skupna seja GO SZDL in RS ZS Sloveije, posebno pa VIII. kongres ZKJ, sta opozorila, da je glavna ovira dosedanjemu razvoju šolstva in vseh družbenih služb slaba materialna baza. Oba politična zbora sta podčrtala zahtevo, da morajo biti delovni programi šol osnova za pogodbe z ustanoviteljem. Na tej osnovi se določa šolam stalen dohodek, ki bo rasel v enakem razmerju, kot bo rasla družbena produktivnost dela. Vse šole v občini so letos izdelale svoje programe dela in jih tudi ovrednotile po številnih predhodnih razpravah in konsultacijah. Delovni programi so nastali na osnovi Zakona o osnovnih šolah, ki točno določa naloge in smotre osnovne šole, na osnovi predpisane predmetnika in učnega

načrta, posebnih nalog v naši občini ter končno na osnovi ustavnih določil. Toda vse kaže, da se kljub ugotovitvam, stališčem in priporočilom najpomembnejših političnih forumov Slovenije in Jugoslavije, v naši občini ne bomo oddaljili od administrativnega določanja sredstev šolam. Programi šol niso bili niti še docela izdelani, ko je bila že določena kvota za osnovno dejavnost šol.

Nekaj odstotkov na lanski global in šolstvo bo spet za eno leto rešeno. Kje je potem program šol in enakopraven položaj delavcev v šolah, ki naj bi enakopravno, na podlagi svojih delovnih programov, sklepali pogodbe z zastopniki družbene skupnosti oziroma z ustanoviteljem. Če je delo prosvetnih delavcev sestavni del celotnega družbenega dela, potem mora biti udeležba delavcev v družbenih službah pri skupnem dohodku polnopravna udeležba pri delitvi skupno ustvarjenega narodnega dohodka. (Vida Tomšič, na skupni seji GO SZDL Slovenije in RS ZS Slovenije).

Odgovor na načeto vprašanje, mi je že vnaprej znan: »Občina nima dovolj sredstev za kritje vseh potreb«. Toda, ali so vsi ostali izdatki občinskega proračuna družbeno upravičenj in neodložljivi? Po 40. členu Ustave

SRS mora občina zagotoviti pogoje za delo osnovnih šol. In končno, če občina res nima sredstev za normalno delo osnovnih šol, potem je po členu 100. Ustave SFRJ in členu 90. Ustave SRS dolžna republika zagotoviti dopolnilna sredstva za financiranje družbenih služb. Vse to je treba imeti v vidu in ne a priori administrativno določiti kvoto za šolstvo, ne glede na to, kakšen bo položaj naših šol in prosvetnih delavcev. Čemu potem številna priporočila zveznih in republiških organov, da je treba povečati globalno udeležbo družbenih služb?

S tem prispevkom nisem imel namena zanikati subjektivne slabosti naših šol in prosvetnih delavcev. Tudi te so. Toda mnogo teh bo odpadlo, ali pa se bomo lahko proti njim učinkoviteje borili z rešitvijo materialne osnove šolstva. In to se mora rešiti, če upoštevamo dejstvo, da delo prosvetnih delavcev predstavlja sestavni del družbene produktivnosti. S tem nisem želel negirati problemov in slabosti, ki jih načena pisec v prvem prispevku, pač pa sem hotel podčrtati, da to vprašanje ni samo stvar notranjih odnosov na šolah, pač pa tudi vprašanje ustreznega in stabilnega položaja šol.

JOŽA VARL

Uspela letna konferenca ZB NOV na Blejski Dobravi

Konferenca, ki je bila 16. januarja, je pokazala plodno delo krajevne organizacije ZB NOV na Blejski Dobravi v preteklem letu. Kljub slabim cestam se je konference udeležilo lepo število članov z Blejske Dobrave, Lipc in Kočne.

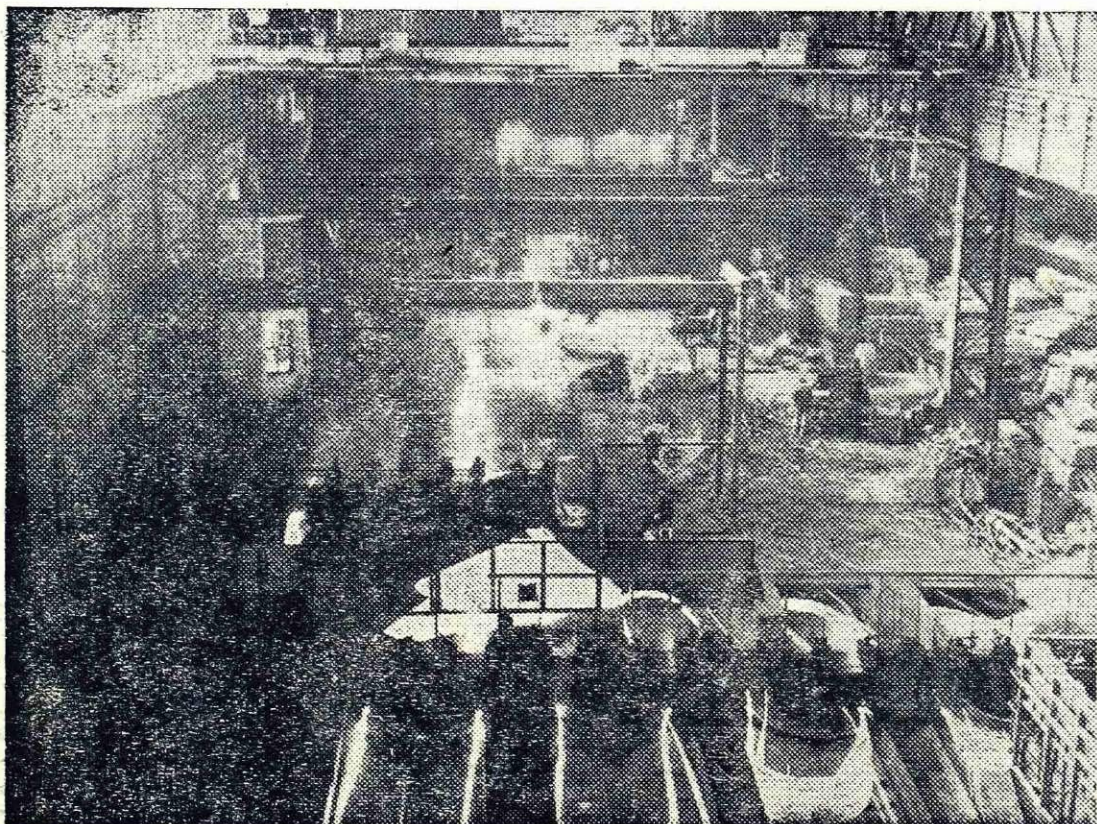
Iz poročila, katerega je pripravilo dosedanje vodstvo organizacije, je razvidno, da je bilo delo dosedanjega odbora dokaj uspešno in usmerjeno predvsem v skrb za izboljšanje življenjskih pogojev članstva. Urejanje delovne dobe, stanovanjsko vprašanje, prejemki in zaslužki, zdravstveno stanje članov, je odbor že imel v razpravi po izvedeni anketi, katero pa bo treba temeljito proučiti.

Predsednik občinskega odbora ZB NOV Ciril Triler-Ciro je v razpravi nanizal vrsto problemov in nalog, ki jih bo moral novi odbor reševati v zvezi s proslavo 20-letnice osvoboditve in 35-letnice stavke jeseniških železjarjev. Moral bo skrbeti

tudi za izboljšanje stanovanjskih razmer nekaterih članov, intenzivno zbiranje zgodovinskega gradiva, pomagati pri uveljavljanju posebne delovne dobe, ki pa bo priznana le tistim, ki bodo dokazali svoje aktivno delo v sodelovanju z narodno-osvobodilnim pokretom.

Izvolili so nov odbor, ki je porok, da bo delo organizacije ZB NOV na Blejski Dobravi tudi v prihodnje v prid vsemu članstvu in celotni organizaciji ZB NOV. Člani in članice so ostali še dolgo v noč v prijateljskem in prijetnem kramljanju ob skromnem prigrizku, ki ga je organizacija zanje pripravila.

SS

Pogled na žično valjarno

Mladinsko prvenstvo v hokeju

Na Jesenicah je bilo v soboto, nedeljo in ponedeljek mladinsko republiško prvenstvo v hokeju na ledu. Iz Slovenije so nastopila tri moštva: Slavija, Olimpija in Jesenice. Prva tekma je bila odigrana med Jesenicami in Slavijo iz Vevč. Gostje so premagali domačine z 8:1. V nedeljo sta se pomerila Olimpija in Slavija. Spet so polnoma zanesljivo zmagali Vevčani s 5:1. Kot zadnja je bila na sporedu tekma med

Olimpijo in Jesenicami, ki se je končala s 5:2. Republiški prvak je tako postalo moštvo Slavije iz Vevč polnoma zaslužen. Jesenice so se v tem troboju zelo slabo izkazali, saj so bili zadnji. Pri mladincih je opaziti, da jim manjka najosnovnejšega, to je drsanje. Vodstvo kluba bo moralo v bodoče precej več pozornosti posvetiti ravno mladim, če bodo hoteli, da bo primatec ostal še na Jesenicah.

Razprava podpredsednika IS SRS Janka Smoleta na konferenci ZK železarne

(DOKAJ OBŠIRNO BESEDILO JE PRIREDIL ZA TISK FRANCE ŽVAN, SEKRETAR Obč. K ZK JESENICE)

Uvodno poročilo in razprava na konferenci komunistov železarne Jesenice prepričevalno dokazujeta, da je v železarni prišlo do pomembnih premikov v organizaciji notranjega življenja. Vse bolj stopa v ospredje notranja stimulacija, notranja tehnologija, izkoriščanje notranjih rezerv ter vloga in mesto kolektiva pri investicijski izgradnji in iskanju poti in smeri specializacije proizvodnje, v smeri kvalitetnih proizvodov. Opredelitev za te probleme je odraz pravilne idejne sile, s katero je organizacija ZK delovala v železarni.

Napredka si ni mogoče zamisliti brez rezultatov v bitki za notranjo ekonomiko in za povečanje produktivnosti dela in zato je s tem vprašanjem tako tesno povezan sistem samoupravljanja. Nadaljnji razvoj samoupravljanja je odvisen predvsem od notranje ekonomizacije, ker je samo tako mogoče zainteresirati proizvajalca. Nadaljnji razvoj samoupravljanja je vezan tudi na nadaljne izpopolnjevanje gospodarskega sistema, tod pa se odpirajo izredno težka in delikatna vprašanja. Odpirajo se zlasti področja deviznega sistema, elektrogospodarstva, železnice in celotnega bančnega ter kreditnega sistema. Na teh področjih v glavnem še vedno ostajamo v sferi državnega, administrativnega urejanja. Navajam samo primer elektrogospodarstva in železnice. O njiju se že pet let razpravlja in vsa vprašanja s teh področij so globoko sistematska. Svoje mesto so dobila tudi v resoluciji VIII. kongresa ZKJ. Pri nas se nihče ne izreka proti samoupravljanju, pač pa vsi zanj. Ko gre za konkretno proklamiranje samoupravljanja in za njegovo pretvarjanje v sistemsko spremembo na posameznih področjih, se hitro srečamo s številnimi protislovji, s številnimi konflikti in tendencami, ki so včasih globoko antisocialistične in konservativne. Ne gre samo za zavesten odpor, pač pa imajo takšne tendence svojo kraljico v nerazvitosti naše dežele. Za primer kaj radi obsojamo naš devizni sistem in mu pravimo, da je pomanjkanje deviz krivo za distributivno poslovanje, ki je v razkorak s potrebami kolektivov, ko gre za nabavo surovin in reprodukcijskih materialov. Tu nastaja razkorak med potrebami in možnostmi. In zaradi distribucije je ta ali drug kdaj ogrožen. Iz obroča stalnega pomanjkanja deviz je mogoče iziti na osnovi sistemskih sprememb, ki naj potavijo delovne kolektive v položaj, da bodo prisiljeni izvažati, tudi za ceno nižjega dohodka na zunanjem tržišču, razen tega pa moramo v delovnih kolektivih vedeti, da je samo z obogatitvijo našega deviznega potenciala mogoče priti iz sedanje distribucije na ekonomizacijo, na oblike gospodarskega ustvarjanja in razpolaganja z devizami v delovnih kolektivih.

Tudi v Sloveniji se na teh področjih često srečujemo s težnjami in teorijami, ki vle-

čejo nazaj. V nekaterih kolektivih, ne vem koliko je tega pri vas, mislijo, da pomeni decentralizacija samo prenos sredstev na delovne kolektive in da ne pomeni istočasno tudi prenašanja odgovornosti in obveznosti, ne glede ali gre za prejšnje zvezno in republiško finansiranje ali za regrese, ki so pokrivali neekonomske cene. Prihaja do ugotovitev, da se zmanjšuje vrednost decentralizacije s tem, ker nastopajo v zadnjem času razne podražitve (premogi), za katere gre znaten del lani oproščenega prispevka na dohodek. Takšna gledanja so nepravilna in pomenijo ozko predpostavljane interese določenega kolektiva. Z izboljšanjem položaja v rudnikih morajo ti postati sposobni financirati razširjeno lastno reprodukcijo. Nastaja vprašanje ali je družba tista, ki naj s sistemom regresov popravlja položaj premogovništva, ali naj družba to panogo postopoma dovede do čistih ekonomskih odnosov, v katerih bo cena urejala odnose med proizvodnjo in potrošnjo. V preteklosti smo često reševali položaj posameznih panog z regresi. Vendar z regresi ni mogoče ustvarjati materialne osnove za prizadevnost kolektivov, razen tega pa je treba regrese iz neke blagajne pokriti in zato je morala družbena skupnost z raznimi instrumenti zbirati potrebna sredstva. Takšnih primerov imamo v našem gospodarstvu še dovolj in zato nam je razumljivo, da mora iti razvoj našega gospodarstva v smeri decentralizacije sredstev, ki jo bo spremljal tudi prenos obveznosti, pa naj gre za ekonomske obveznosti ali za tiste, ki so jih doslej pokrivali proračuni. Na to opozarjam zato, ker bomo doživeli v letošnjem letu številne posege, katerih cilj bo vzpostavljanje stabilnejših odnosov med posameznimi panogami proizvodnje in posameznimi panogami potrošnje. To bo težaven proces, ki ga bodo spremljali mnoga protislovja, nerazumevanja delovnih kolektivov in mislim, da predvsem mi v Sloveniji, ki smo se vedno borili zlasti proti neopravičenim regresom, proti dajanju mimo principov delitve po delu, moramo biti nosilci konkretne praktične borbe za uveljavljanje ekonomskih odnosov, ki bodo osvobodili finansiranja skozi proračune in družbeno skupnost. Tako prehaja na delovne kolektive vse večja odgovornost, saj jihi nastali po-

ložaj postavlja pred odločanje o njihovem nadaljnjem razvoju.

Ko bo prišlo do reforme na železnici, bo moral vsak investitor resno računati, ali bo postavljati tovarno na takšni lokaciji, kjer bodo prevozní stroški poceni, ali tam, kjer zaradi dragega prevoza lahko postane proizvodnja nerentabilna. Prav tako je z elektrogospodarstvom. V novem sistemu dobivajo proizvajalci ekonomske možnosti vplivanja na lokacijo bodočih elektrarn. Vsega tega ne bo čez noč, vendar gre pri kompleksnejšem gospodarjenju, virih energije, vprašanjih transporta in deviz za odločanje na nivoju samoupravnih organov.

Isto velja tudi za osebno potrošnjo. Le-ta se giblje še v izredno ozkih mejah. Zato je tudi nagrajevanje po delu še zelo utesnjeno, saj imamo opravka še z množico posrednih dajatev, ki na nek način formirajo standard posameznega kolektiva ali posameznika. Nanje običajno delavec-proizvajalec nima neposrednega vpliva.

Tu je bil že omenjen obrazec K-15. V zadevo so se vpletle razne sile, ki so z demagoškimi naslovi in argumenti vodile boj, da se ta oblika popusta obdrži. Danes je jasno, da plačujejo delovne organizacije v Jugoslaviji 40 milijard prispevkov za ta regres in da dobi od tega železnica 25 milijard. Ta regres predstavlja danes nesmotrno centralizacijo sredstev mimo delovnih kolektivov in naših splošnih gospodarskih prizadevanj. Zato moramo biti zlasti mi v Sloveniji nosilci progresivnih teženj, da se prispevek, ki gre v centralno blagajno in dobiva železnica iz njega regres, odstopi delovnim kolektivom, ti naj pa odločajo na kakšen način bodo ta sredstva razdelili. Nastopile bodo široke možnosti za demokratično razpravo, ali naj se ta denar vključi v osebni dohodek ali naj delovne organizacije dajo popuste za čas dopustov.

Mimo principa delitve po delu nastopajo še številne podobne dajatve, ki jih praktično ne vidimo, pa vendarle formirajo osebno potrošnjo. Sem sodijo tudi sedanje najemnine. Delovne organizacije plačujejo stanovanjski prispevek občinskim in republiškim stanovanjskim skladom, delitev pa poteka neodvisno od prizadevnosti posameznih kolektivov in je v nasprotju z nagrajevanjem po delu. V letošnjem letu je treba doseči, da bodo ta sredstva ostala delovnim kolektivom in da bo izvedena stanovanjska reforma. Tako bo osebni dohodek postal drugačen po svoji funkciji, saj bo delavec imel interes za drugačno reševanje stanovanjskih problemov. Vključevati bo treba tudi bančni sistem, kredite in potrošniška posojila, da bo vse to vplivalo na posnešeno sta-

novanjsko gradnjo. Dosedanja praksa investiranja in nizkih najemnin je pomenila dezinterisanje. Izboljšanje stanovanjskih razmer zmanjšuje prostor, iz katerega delavec pogosto ni imel perspektive za ureditev svojega stanovanjskega problema, kar se je negativno odrazilo na delovnem mestu in je zmanjševalo interes za povečevanje produktivnosti dela.

Ves nadaljnji razvoj mora torej iti v smeri nadaljnje krepitve sredstev delovnih organizacij in nadaljnje rasti osebne potrošnje. To pa ne daje lažjih pogojev za gospodarjenje, pač pa večjo odgovornost in rigoroznejše pogoje za vsak delovni kolektiv in je naivno prepričanje tistih, ki mislijo, da sistemske spremembe olajšujejo pogoje gospodarjenja. Zdaj se bodo delovni kolektivi šele znašli v pogojih, v katerih bodo lahko konkretnije odločali o bistvenih gospodarskih vprašanjih, o svojem razvoju in standardu.

Poročilo je zelo konkretno obravnavalo investicijsko izgradnjo, in je apeliralo na razpravo, vendar o tem ni nihče razpravljal, čeprav je postavljena potreba po zmanjšanju normativna delovne sile, vprašanje anuitet in položaja delovnega kolektiva, ko bo rekonstrukcija železarne izvršena. Edino tovariš Hafner je dal koristna pojasnila o položaju delovnega kolektiva v bodoče. Imam vtis, da lebdi nad kolektivom železarne nek podzavesten strah in zaskrbljenost, kaj pravzaprav bo, saj se sprašujemo, kako bo v prihodnem obdobju, kako bomo plačevali anuitete in kaj je z glasovi, da bo v rekonstruirani tovarni delalo tisoč do tisoč pet sto delavcev manj. Na to vprašanje doslej ni bil podan jasen odgovor. V bodoče lahko pride do izraza v potencialni meri apatičnost in zaskrbljenost, kaj pomeni rekonstrukcija za usodo delovnega kolektiva in posameznika. Člani ZK bi morali zahtevati, da nastopijo na tem področju čim prej jasni računi, ki morajo biti konkretni, detajlirani in precizni. Delovnemu kolektivu je treba jasno povedati, kakšne osebne dohodke pričakujemo takrat, ko bo stekla produkcija v rekonstruirani tovarni. Če bo delovni kolektiv zvedel, kakšni bodo osebni dohodki čez leta in če bo vedel, kako bo plačeval anuitete, bo lažje razumel, da je treba zmanjšati stalež delovne sile vsaj za toliko, kolikor znaša obseg sedanje fluktuacije (tisoč ljudi letno). Stvar članov ZK je, da vztrajajo na razgrnitvi računov pred kolektivom.

Jeseniška občina je danes v izredno težkem materialnem položaju. Treba je ugotoviti ali bo jutri rekonstruirana tovarna sposobna zagotoviti hitrejši razvoj širšega družbenega standarda. Ne vem, ali obstoje takšni ra-

čuni, ali so bile izvršene razprave o občinski skupščini in ali je bilo jasno pokazano, kaj rekonstrukcija pomeni in kakšne perspektive se za življenje celotne komune pravzaprav odpirajo. Mislim, da bo tudi v okviru jeseniške komune možno odpiranje drugih dejavnosti za odvisno delovno silo. Seveda pa so potrebni že danes konkretni načrti in ne moremo ostajati v okviru splošnih fraz.

Na koncu omenjam izvoz, ker je kolektiv železarne dosegel v preteklosti pomembne rezultate in je svoj lanski izvozni načrt presegel. V bodoče bo moral kolektiv pospešeno prodirati na zunanje tržišče, zlasti, ker osvaja proizvodnjo visoko kvalitetnih izdelkov, ker krči svoj široki asortiment in ker je vključevanje v zunanji trg pogoj za naš nadaljnji obstanek in razvoj. Mi si socialistične Jugoslavije ne moremo zamisliti, dokler se bomo razvijali na osnovi svoje notranje zaprtosti. Le-ta rojeva mnogo političnih, ekonomskih in socialnih konfliktov. Notranji trg je ozek in iz njega hitro rastejo razne slovenske, hrvatske ali makedonske tovarne in hitro se dobe razni patroni, ki te tovarne ščitijo v ekonomski bitki. Možnost razvoja socializma v Jugoslaviji je podana samo z dosledno orientacijo tovarn in proizvodnje na zunanji trg. Ta orientacija pa seveda predstavlja znatne žrtve in napore v smeri razvijanja produktivnosti in zmanjševanja stroškov. Tisti, ki trde, da realiziramo izvoz za ceno ogromnih dinarskih izgub, nimajo prav. Tisti, ki ste že dosegli določene uspehe pri izvozu, bodite prepričani, da boste v najkrajšem času dosegli najboljše osnove za nadaljnje uspehe, med tem ko bodo drugi v težavnejših pogojih šele začeli bitko, ki ste jo pravzaprav vi že delno dobili. Na zunanjem trgu doseči milijon ali dva, je zvezano z ogromnimi napori. Gospodarski sistem bo vse bolj silil delovne kolektive k izvozu. Zato moramo biti predvsem komunisti nosilci prepričanja o potrebnosti izvoza, čeprav za ceno začetnih dinarskih izgub. Saj z izgubami ne računamo samo socialistična Jugoslavija, pač pa vsaka kapitalistična država in vsako podjetje, ki uveljavlja drugačne cene na notranjem trgu in drugačne v hudi mednarodni konkurenci.

Na koncu vam želim mnogo uspehov v nadaljnjem delu v Zvezi komunistov in da bi vaše obogateno idejno delo pripomoglo k čim večjim gospodarskim uspehom v letošnjem letu, zlasti pa k nadaljnjemu razvijanju nagrajevanja po delu in da bi se na tej osnovi sprostile v poročilu omenjene velikanske potencialne sile delovnega kolektiva, od katerih zavisi notranje vzdušje in vaš splošni napredek.

Z letne konference komunistov občine Jesenice

FRANCE LEBEN

Naše gospodarstvo je treba urediti

Če hočemo naše gospodarstvo utrditi, moramo ustvarjati večje materialne rezerve, večje devizne rezerve, zmanjšati investicije in povečati osebno potrošnjo. Praksa kaže, da samo planiramo, gospodarstvo pa nam ob koncu leta pokaže svojo pot. Smo v težjem položaju kot lani in opozarjam na negativne pojave v lanskem letu.

Ob koncu leta smo ugotovili, da je zaposlenost porasla za 7%. Od vseh zaposlenih je bilo 71% brez vsake strokovnosti. Letos naj bi čim manj vključevali nove delavce, razen v obrti in turizmu in zato tudi predlagamo republiški skupščini, da sprejme zakone in ostale predpise, ki bodo vse to urejali. Predpise bo treba zaostri. Če podjetje name-rava zaposliti nove delavce, mora dati na razpolago tudi stanovanje in vse ostalo. Naj opozorim še na vprašanje delitve dohodka po delu. O tem problemu se že dalj časa pogovarjamo, vendar zaenkrat še nimamo pravih rezultatov. Izdelana je bila

analiza, ki je pokazala, da imamo še vedno 37% delovnih mest, ki jih plačujemo po času in ne po delu. Predvsem velja to za upravo in administrativne službe. 18% je delovnih mest, kjer se meri povprečje dela po plačilu ostalih delovnih mest. To vprašanje bomo morali rešiti.

Letos bo sprejet tudi nov zakon o delovnih razmerjih. Delovne organizacije so pred odgovornimi nalogami. Zakon bo vseboval samo okvirna določila. Vprašanj, ki jih bo prepuščal zakon o delovnih razmerjih delovnim organizacijam, je več. Imamo še precej delovnih organizacij, ki imajo zastarele pravilnike

France Zvan, sekretar občinskega komiteja

Na konferenci so izvolili tudi 20 delegatov za V. kongres ZKS, ki bo v Ljubljani

V nedeljo, 24. januarja, je bila v dvorani delavskega doma na Jesenicah letna konferenca komunistov občine Jesenice. Konference se je udeležilo 137 delegatov, ki so bili izvoljeni v 75 osnovnih organizacijah. Poleg njih so konferenci prisostvovali še člani dosedanjega Občinskega komiteja Zveze komunistov, člani revizijske in kontrolne komisije ter gostje: Franc Leben, poslanec skupščine SR Slovenije, Ferdo Bem, sekretar Občinskega komiteja ZKS Radovljica, predstavniki družbeno-političnih organizacij občine in železarne.

Na konferenci so izvolili nov občinski komite ZKS, ki šteje 21 članov ter komuniste, ki bodo odslej aktivno sodelovali v revizijski in kontrolni komisiji, razen tega pa še 20 delegatov, ki se bodo udeležili V. kongresa ZKS v Ljubljani.

Letno poročilo dosedanjega Občinskega komiteja je prebral sekretar Občinskega komiteja France Zvan, organizacijsko poročilo pa Slavko Osredkar, organizacijski sekretar Občinskega komiteja. Razpravljalo je 15 delegatov in gostov. V svojih razpravah so govorniki obravnavali naslednje važnejše teme: vloga komunistov v delavskem samoupravljanju, skrajšani delovni čas, investicijska vlaganja v družbeni standard, o gospodarstvu v letu 1965, turizmu itd. Izmed razprav smo izbrali naslednje tri: razpravo Rade Simikiča, ki je govoril o problemih martinarne, direktorja železarne inž. Matevža Hafnerja, ki je govoril o gospodarstvu v letu 1965 in Franca Lebna, poslanca skupščine Socialistične republike Slovenije.

o delitvi dohodka. Le-te bo treba dati na vpogled kolektivom in jih ustrezno spremeniti.

Skrajšan delovni čas

Z zakonom, ki ga bomo sprejeli še letos, bo določeno, v kakšnem razdobju morajo preiti na skrajšani delovni čas. Glede tega smo bili doslej precej pomanjkljivi, predvsem zaradi tega, posebej rad opozoril občinske komisije in seveda tudi na to, kako bomo to akcijo naenkrat. Prehod na skrajšani delovni čas bo treba

opraviti postopoma, seveda na račun povečanja produktivnosti, ne pa na račun povečanja zaposlenih, ali pa večjega števila nadur. Delovne organizacije, ki imajo že skrajšani delovni čas, so pokazale 11% povečanje zaposlenih in 10% povečanje nadur. Tako seveda ne moremo naprej. Na vse to bi še posebej rad opozoril občinske komisije in seveda tudi na to, kako bomo to akcijo naenkrat. Prehod na skrajšani delovni čas bo treba

INŽ. MATEVŽ HAFNER

Leto 1965 bo za nas izredno težko

Situacijo v letu 1965 je treba gledati z različnih stališč, ki jih lahko zasledimo tudi v naših časopisih. Hvalimo se z uspehi, ki smo jih dosegli v letu 1964. Res je, da smo imeli uspehe, vendar so bile tudi negativne posledice. Za nas sta važni dve stvari. Najprej razkorak, ki ga opažamo v veliki stopnji povečanja proizvodnje pri naših potrošnikih, na drugi strani pa stagnacija v bazični industriji.

Zaradi tako velikega razkoraka je prišlo do občutnega zmanjšanja reprodukcijskega materiala. Omeniti je treba še razkorak v uvozu in izvozu. V zadnjih letih smo veliko investirali v industrijo, ki naj bi povečala naš izvoz na osnovi uvoženih surovin. Industrija je uvozne surovine uvozila, ker pa so bile na domačem trgu cene ugodnejše kot v tujini, so izdelke prodali doma, namesto da bi jih izvozili. Tako pridemo do 300 milijonov dinarjev razlike med uvozom in izvozom, nastala pa je tudi kriza z devizami. Strinjam se s tov. Lebno, ki pravi, da bo leto 1965 za nas izredno težko, toda v našem gospodarstvu smo preživeli težja leta in mislim, če bomo pravilno postavili naše naloge, bomo težave tudi prebrodili. V svoji razpravi se bom omejil le na situacijo v železarni. Ugotavljamo velik pritisk naših kupcev in pritožb, ki prihajajo od odbora za pritožbe zvezne in republiških skupščin. Tu so še posredovanja vseh sekretariatov vsake pokrajinske okra-

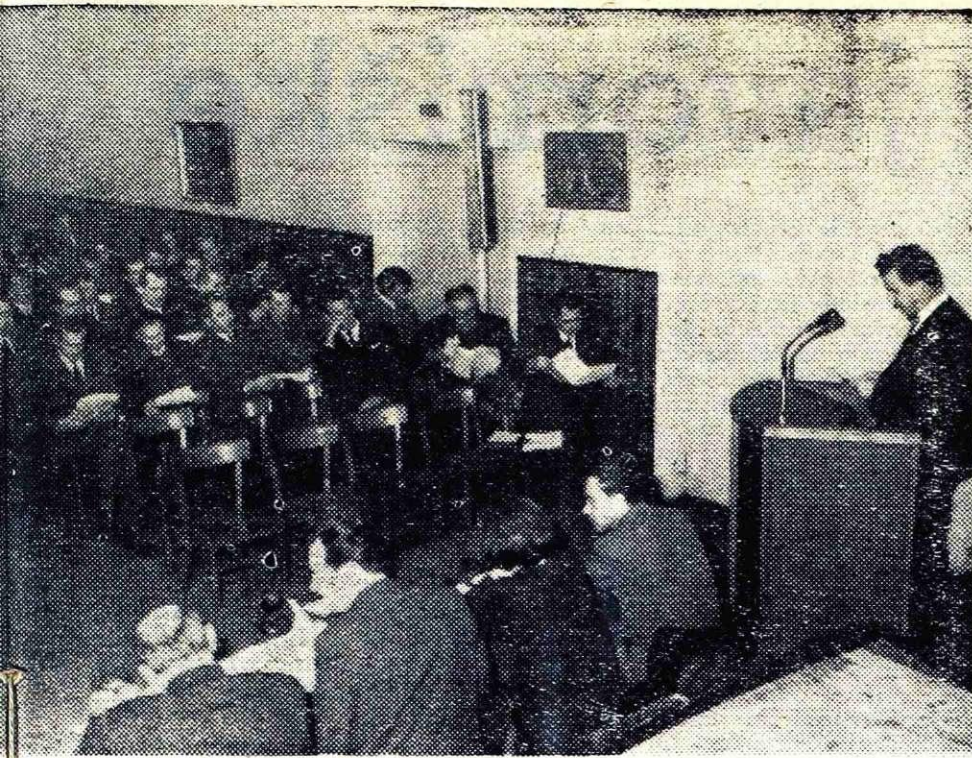
jine in republiške zbornice, češ, da Železarna Jesenice zavira prodajo našega materiala in forsira določene pokrajine. Znano je, da smo imeli ob prehodu iz enega v drugo leto vedno precej zaostankov, ki so znašali včasih za celo četrtnetletje. Zaradi tega nismo v letu 1965 zaključili 25% proizvodnje pod pogojem, da v prvem četrtnetletju leta 1965 izdobjemo zaostanke iz leta 1964. To pomeni, da bodo naši potrošniki dobili prav toliko kot so, oziroma tistih 10.000 ton več, kolikor jih bomo več izdelali. Računamo tudi, da ob koncu leta ne bomo imeli več zaostanka. Če analiziramo naše zaostanke, to je 45.000 ton, so v glavnem v kvalitetnem materialu, medtem smo pa izven ugovorov lanskega leta zaključili 34.000 ton slabšega materiala ter ga dobavili na dodaten ugovor. Omenim naj še material, ki ga potrebujemo za izpolnitev plana. Položaj ni preveč rožnat. Vsem je dobro znano, kako kritičen je v Sloveniji položaj glede energije, saj bi morali biti 15% izpod naših potreb. Ob seda-

Konferenci je

njih snežna, mo, da z ene ne bomo in izpolnjevanu 9% večji od 1964. Položaj zom reproduktionala. Jugoslavaj prevzela o izvodne inlu dukcijskim n do cele panosče. Po zadn spodarskega z posebej podzke industrijsmatrati kotstrij, ki bi u in uvoz. Dopr smo lani naš de dinarjevne ampak za 20. di presegli. Vtev vseh serdukcijski apav okviru lansk so v začetkusituirana, v zsecih pa ne v še letošnje po to je odptoga lahko reirnim delomdeviznega po strani, na drprihranki priših obratihateriala, to je železo in sur enkrat ne r

Regina Klimanla v imenu sije

Je prisostvovalo 137 delegatov in več gostov

in razmerah upa-
nergijo v bodoče
imeli več težav pri
u plana, ki je za
d plana za leto
j je težji z uvo-
ukcijskega mate-
banka, ki je se-
oskrbo naše pro-
ustrije z repro-
materialom, ima
anoge dobro stali-
njih sklepah go-
zboru ZIS, ki še
darja, da železar-
tije ne moremo
ene tistih indu-
uravnavala izvoz
oro je tudi to, da
š izvoz 3 milijar-
ne samo izpolnili,
20.000 dinarjev tu-
Vseeno je dodeli-
srdstev za repro-
aparati jugobanke
uskih sredstev. Ta
ka leta bila dobro
v zadnjih treh me-
več. Sedaj pride
povečanje in prav
to vprašanje, ki
imo le s pospeše-
n ter reševanjem
položaja na eni
drugi strani pa s
pri materialu v na-
h. Osnovnega ma-
je potrebno staro
surovo železo, za-
manjka. Težave

bomo imeli pri raznih drob-
nih materialih. Kritično je
vprašanje glede deviz, ki jih
dobi podjetje na razpolago,
to je 7% od ustvarjenih uvo-
ženih. Razni organi admini-
stracije, v katere je šteti
tudi banke, so naenkrat do-
bili do tega denarja apetit in
bi radi še tega pridružili svo-
jim sredstvom. Za Jesenice
bi bil to precejšen udarec,
ker imamo nerešenih nalog
za 200.100 dinarjev, imamo pa
še ravno 200.000 dinarjev pri-
pravljenih za razne obratne
stvari. Eno najbolj kritičnih
vprašanj je, kako bomo uspe-
li.

Naslednje vprašanje, ki se
nanaša na naše gospodarstvo
v letošnjem letu, so cene. Po-
udarjeno je bilo, da se pre-
mog podraži v povprečju 25
odst., torej za nas 28%, ka-
kor so nam sporočili rudni-
ki. Nekateri rudniki bodo
dvignili cene za 43%. Kako
bo inspekcija za cene vse to
uredila, še ni znano. Na vsak
način je to precejšnja obre-
menitev stroškov. Predvidena
podražitev železnice, v koli-
kor bo letos uresničena, pred-
stavlja dvojni tak iznos.
Predvidena podražitev elek-
trične energije predstavlja za
nas okrog 300 milijonov di-
narjev. Na ta način predstav-
ljajo za nas podražitve okrog
milijardo dinarjev.

Prometni davek je ukinjen,
tako da bomo lahko pokrili
podražitev premoga. Razen
obresti na osnovna sredstva
nimamo več. Če gremo pov-
sod na izravanjanje cen, po-
tem sistem plafoniranih cen
z vso njegovo togostjo ne
more več obstati. Kot proiz-
vajalci nismo pristaši, da so
cene železa na tržišču proste,
ampak smo bolj zato, da na-
še cene niso več plafonirane,
in da naj bodo uvrščene kon-
trolirane cene. Upam, da se
boste strinjali z menoj, da
je sedanji sistem cen odpo-
vedal in da ga moramo okre-
piti. Kontroliranje cen naj
bo določeno po normativih.
Tako daleč smo prišli zato,
ker materialnih bilanc sploh
ne delamo.

Slavko Osredkar, organizacij-
ski sekretar

Če se bo vsak komunist v
proizvodnji in administraciji
v letu 1965 zavedal svoje na-
loge in če bo vsak član kole-
ktivna v železarni vedel, da
smo izšli iz krize v letu 1962,
potem bomo stali pred nalo-
go, da letos to tudi dokaže-
mo. Tozadevne pogoje ima-
mo. Tov. Simikič je v svoji
razpravi lepo povedal, kje so
naše slabe točke. Niso le v
martinarni, ampak v vseh
ostalih obratih v železarni.

Samoupravljanje ne daje
samo pravice, ampak tudi na-
loge. Ne zanašajmo se na to,
da so sredstva decentralizira-
na. Tu so mišljena sredstva,
ki nam jih je dala družba za-
to, da bomo delali razširjeno
reprodukcijo. Če iz upraviče-
nih razlogov ne bomo dobili
deviz in bomo morali delovni
program spremeniti in bo
morda pri tem kakšna delov-
na enota prizadeta, ne sme-
mo dovoliti, da bo druga de-
lovna enota imela zaradi pr-
ve vso korist. Te osnovne na-
loge, prizadevanje za dobro
gospodarjenje železarne v
letu 1965, prihranki z
materialom, medsebojno ra-
zumevanje ter pomoč pro-
izvodnih obratov, kakor
tudi elastičnost pri izpol-
njevanju načrta za leto
1965, bodo pripomogle, da se
nam ne bo treba bati za go-
spodarstvo v letu 1965.

RADE SIMIKIČ

Za enako delo enako plačilo

Znano je, da je martinarna osnovni obrat železarne in da je bila martinarna tista, ki je prva v železarni uvedla četrto izmeno. Prav tako je znano, da leto dni po četrti izmeni nismo mogli stvari urediti tako kot bi jih morali in se je položaj izboljšal šele od septembra dalje.

Menim, da je delegatom in gostom današnje konference znano, da IV. izmena v martinarni ni uspela. Pripominjam in izražam mnenje tudi nekaterih članov ZK iz martinarne, da smo bili na IV. izmeno premalo pripravljene. Dejstvo je tudi, da določeni ljudje z ozirom na njihov položaj in strokovnost svoje vloge niso odigrali pravilno. Tu so predvsem mišljeni nekateri delovodje. To so predvsem tisti, ki imajo velik delež pri vseh neosnovanih kritikah ter izpadih posameznikov. Z drugo besedo povedano, ne odigrajo vloge sodobnega delovodje v socialistični družbi. Lahko trdim celo to, da nekateri izmed njih predstavljajo celo ozko grlo v proizvodnji ter v odnosu do proizvodnje in sodelavcev.

Da stanja v martinarni nismo mogli izboljšati, je vzrok tudi v tem, da je neuspela IV. izmena pustila precejšnje posledice, ki jih nismo mogli takoj odpraviti. Razen tega moram povedati, da je kolektiv oziroma organi samoupravljanja ter vodstvo v obratu večkrat predlagalo, kako bi izboljšali stanje v martinarni. Žal pa moramo priznati, da smo v skoraj vseh primerih dobili odgovor, da pač martinarni hočejo nekaj izsiliti. To se pravi, da so forumi podjetja stalno odklanjali predloge kolektiva s pripombo, da stimulacija ni edini problem martinarne. Ob doseženih rezultatih lani v septembru pa lahko trdimo, da je stimulacija le bila eden od glavnih faktorjev, da delo v martinarni ni uspevalo. V kolikor bi martinarna izpolnila letni proizvodni načrt v lanskem letu in bi bili plačani brez 10% dodatka, potem bi s povprečjem osebnih dohodkov ostali nekje na dvanajstem mestu v železarni. Prav zaradi tega menim, da je vodstvo obrata skupaj z ostalimi predstavniki upravičeno postavilo na prvo mesto, da je glavni neuspeh martinarne v lanskem in predlanskem letu treba pripisati prav nepravilni stimulaciji delavcev. Sprijazniti se je treba z dejstvom, da se moramo držati socialističnega gesla, ki pravi: »Delavcu je treba nuditi za enako delo enako plačilo!« Naša slaba lastnost je, da se pripravljamo za majhne denarje, hkrati pa zanemarjamo težke milijone. Da je to res, dovolj zgovorno kažejo doseženi uspehi od lanskega septembra dalje.

Kar zadeva osnovne organizacije ZK v martinarni, lahko trdim, da člani ZK s svojim vodstvom niso odigrali vloge tako kot je treba. Od IV. izmene naprej smo bili pri vsaki akciji člani ZK

vedno v manjšini, če je bilo treba zagovarjati predloge obrata, delavskega sveta ali zbora proizvajalcev. Dogajalo se je celo to, da so bili posamezni člani ZK na čelu pri raznih izpadih v obratu. Vse to pomeni, da komunisti v martinarni nismo enotno nastopali pri akcijah in se ne smemo čuditi, če so bili ostali sodelavci malodušni in nezainteresirani do dogodkov v obratu. Prav zaradi tega smo imeli v martinarni lani in v predlanskem letu toliko izmečka (leta 1963 16 pobe-
gov šarž, lani pa 11). Celo takrat, kadar smo razpravljali ali sklepali o pobegih šarž na DS ali zboru proizvajalcev, člani ZK nismo imeli enotnih stališč. Nikoli se nismo pogovorili in zadevo proučili. Dogajalo se je celo to, da se člani ZK formirajo po skupinah in ugotavljajo, če je nekdo, ki je razpravljaj na seji DS ali zbora delovne enote, imel prav ali ne. Če so posamezni člani ZK napravili razne prekrške, niso

sprejeli nobene kritike, mišleč, da so očitki namerni in storjeni iz osebnih nagibov. Prav zaradi tega na naših sestankih ne razpravljamo drugega kot to, da se med seboj prepiramo in urejamo medsebojne odnose. Nekdo je celo dejal, da lahko dela kar hoče in da se mu ne more ničesar zgoditi, ker je pač član ZK. Hkrati je počenjal tudi take stvari, ki so bile v škodo bratstvu in enotnosti, ki pomeni glavno pridobitev naše revolucije.

Za tako stanje niso krivi samo člani ZK. Dajmo roko na srce in pogledjmo resnici v oči: »Če glava ne stoji pokonci, tudi rep opleta«. Glava seže tudi izven meja naše-
ga podjetja in lahko bitrdil celo to, da tudi Občinski komite glede dogodkov v martinarni ni odigral tiste vloge, ki bi jo lahko. Če bomo hoteli slediti delu VIII. kongresa ZKJ ter izpolnjevati navodila, se bomo morali tega še posebej zavedati. To velja še posebej za Občinski in Tovarniški komite ZK, ki bosta morala v prihodnje napraviti še precej več kot doslej na področju izobraževanja in vzgoje članov ZK v pravi lik komunista.

Samoupravljanje približajmo neposrednim proizvajalcem

Preteklo soboto je bil v dvorani Delavskega doma na Jesenicah letni občni zbor sindikalnega odbora upravnih služb. Poročilo o dosedanjem delu sindikalnega odbora je podal Jože Berčič, nato pa so sledila še poročila referentov. Razprava je bila živahna, mi pa smo se omejili le na tisti del razprave predsednika DSDE tov. Lempla, ko je govoril o vlogi samoupravnih organov in med drugim dejal:

Glede dela obračunskih enot naj omenim, da bo njihovo delo zaživelo takrat, ko bodo proizvajalci vedeli, kaj naj odločajo ter kakšne pravice in dolžnosti imajo. Vse to pa je že nakazano v statutu železarne. Menim tudi, da je treba o vseh konkretnih vprašanjih razpravljati v obračunskih enotah, to je neposredno in v čim manjšem krogu ljudi.

Z dosedanjim delom oziroma potekom sej zbora delovne enote ne moremo biti zadovoljni. Sklicana s bila dva zbora, udeležba članov kolektiva pa je bila minimalna. Eden od vzrokov za slabo udeležbo je tudi v tem, ker smo povabili preveč ljudi. Tudi s povezavo sindikalne organizacije in samoupravnih organov ne moremo biti zadovoljni. Prav zato je pričakovati, da bo sodelovanje tesnejše kot je bilo doslej.

O doseženih uspehih v minulemu letu je govoril tudi ing. Arzenšek in opozoril, da smo lani dosegli precejšen uspeh. Kadar govorimo o uspehih ali neuspehih, moramo pogledati obe strani; to

je položaj v samem podjetju in zunanje faktorje. Z doseženimi uspehi moramo vzporejati tudi težko devizno situacijo, ki je tako pereča, da bodo morali vsi, ki so v železarni poklicani, vložiti veliko naporov, da bodo stvari urejene tako kot mi želimo. Ob koncu svoje razprave je tov. ing. Arzenšek opozoril še na pomen zborov delovnih enot, ki jih sklicujemo, kadar je treba obravnavati interno problematiko. Naša naloga je, da se v čim večji meri odzovemo vabilu. Prav tako moramo hitreje in bolj precizno reševati vprašanja in naloge, ki jih določajo samoupravni organi. Prizadevati si moramo, da bomo z izboljšanjem našega dela v letu 1965 izpolnili naloge in obveznosti, ki so predvidene v planu.

Ob koncu občnega zbora so izvolili še 11 članov sindikalnega odbora ter 3 člane nadzornega odbora. 7 članov kolektiva upravnih služb se bo udeležilo tudi tovarniške konference sindikata železarne, ki bo 7. marca na Jesenicah.

-or-

narjeva je poročala
u revizijske komi-

Ob jubileju javorniške

Danes zvečer se bodo zbrali člani javorniške Svobode in na rednem letnem občnem zboru analizirali opravljeno delo ter sprejeli načrt dela za prihodnje obdobje. Da bi kar najboljše osvetlili delovanje Svobode v minule obdobju, smo se odločili, da v celoti objavimo govor, ki ga je imel Vencelj Perko ob proslavi 40-letnice delovanja pevskega zbora na Javorniku. V svojem govoru je tovariš Perko zelo obširno in izčrpno obrazložil vlogo, ki so jo odigrale Svobode v delavskem gibanju pred drugo svetovno vojno na Jesenicah in na Javorniku.

V teh dneh praznujemo pomembna jubileja v zgodovini delavskega gibanja našega kraja: dvainštiridesetletnico ustanovitve prvega delavskega kulturnega društva Svobode na Javorniku in štiridesetletnico nastanka slovenskega pevskega društva »Karl Marks«. Do tega časa na Javorniku in Koroški Beli nismo imeli socialistične delavske kulturne organizacije. Čeprav ima delavsko kulturno delovanje na Javorniku pred drugo svetovno vojno neko posebno obeležje, ga vendar ne moremo obravnavati povsem ločeno izven okvira delavskega, kulturnega in drugega delovanja marksistične smeri v jeseniškem revirju. Skupno z ostalimi delavskimi organizacijami so bile naše kulturne organizacije samo del celotnega delavskega gibanja. V tej organski celoti pa sta bili naši kulturni društvi na Jesenicah in Javorniku dve žarišči enega ognja, kjer se je bistril duh in kovala borbena zavest delavca-proletarca, koder so rasli kadri naših organizacij in borci ter organizatorji našega boja proti izkoriščanju in za socializem. Ta pot ni bila lahka, posebno težki pa so bili začetki nastajanja delavske kulturne dejavnosti v našem kraju.

Kako je nastajala ta naša dejavnost!

Do konca prejšnjega stoletja Jesenice niso imele kulturnega društva. Interes kapitalističnih gospodarjev in drugih oblastodržcev je bil, da delavec ostane čim dlje neveden, da se ne zave svojih pravic, da ga drži v svoji pokorščini in da ga lahko vsestransko izkoriščajo.

Leta 1897 je bilo ustanovljeno prvo kulturno društvo na Jesenicah »Katoliško prosvetno društvo«. Toda to ni bilo delavsko društvo, pa tudi miselnosti svojega članstva niso oblikovali delavci. V njem so imeli odločilni vpliv duhovščina in drugi gospodje, ki so svoje člane vzgajali v slepi pokorščini do izkoriščevalskih gospodarjev, boga in cesarja.

Enajst let pozneje je bilo ustanovljeno izobraževalno društvo »Sava«. Društvo je bilo ustanovljeno pod pokroviteljstvom KID. Preko tega društva so gospodarji tovarne hoteli pridobiti vpliv na jeseniško javnost in pozicije v občini. Zato so društvo tudi materialno podpirali. Zavest o potrebi kulturne prosvetne dejavnosti se je začela prebijati tudi med jeseniške delavce. Toda kje in kako začeti. Ni bilo prostora, ni bilo denarja in niti ljudi, ki bi organizirali to delo. Takrat smo meli na Jesenicah

le socialistično sindikalno organizacijo »Zvezo kovinskih delavcev«. Ta je bila ustanovljena leta 1906 in je bila zato še zelo slabotna. Leta 1911 je bilo v Ljubljani ustanovljeno za območje Kranjske delavsko kulturno društvo »Vzajemnost«, ki je postavila svoj program dela na osnovi znanstvenega socializma. Naslednje leto je bilo tako društvo ustanovljeno tudi za območje Stajerske in Koroške. Sedaj so naši predhodniki dobili možnost, da začno z delom tudi na kulturnem področju.

S pomočjo »Zveze kovinarjev« je bila na Jesenicah marca 1912 ustanovljena podružnica delavsko kulturnega društva »Vzajemnost«. Isti dan bi morala biti ustanovljena podružnica »Vzajemnost« tudi na Kor. Beli, a do tega ni prišlo. Toda društvo je oblast že aprila 1913 razpustila. Povod za razpust je bilo predavanje, ki ga je imel Ivan Cankar o zgodovinski povezanosti Slovencev z ostalimi jugoslovanskimi narodi. Povedal je, da je naš

Začetek prve svetovne vojne 1914. leta je zavril začetno delo. Konec vojne, razpad Avstroogrske in mogočen vpliv, ki ga je imela na delavski razred velika oktobrska revolucija v Rusiji, kjer so prvič v zgodovini prevzeli oblast v roke delavci in kmetje, je tudi naše delovne množice zajel revolucionarni val. Tovariši, ki so se vračali domov z raznih bojišč, posebno pa tovariši, ki so bili v ruskem ujetništvu, in ki so doživljali oktobrsko revolucijo, ali celo v njej sodelovali, so prinesli nov duh med jeseniške delavce. Članstvo v socialističnih delavskih organizacijah začne hitro narasčati. Tudi kulturno društvo Svoboda na Jesenicah zajame ta val. Januarja 1919 je bil občni zbor, na katerem si je zadalo društvo eno od svojih glavnih nalog — posvečati posebno skrb čim širši pritegnitvi mladine v društveno delo in za njeno vzgojo v marksističnem duhu. S tem se je začelo novo obdobje kulturnega življenja. Jeseniški delavec je dobil tako

pesmi. Naslednji dan so združene marksistične organizacije organizirale veličastno proslavo delavskega praznika. Tudi ta del proslave je bil povezan s kulturnim programom, katerega sta izvajala kovinarska godba in pevski zbor. To je bila ena največjih prvomajskih manifestacij med obema vojnama na Jesenicah.

Poleti 1920 sta bila ustanovljena dramski in telovadni odsek. Do tega je lahko prišlo tudi zato, ker je Svoboda v tem času dobila društvene prostore pri Jelenu na Savi, katero stavbo je odkupila Stavbena in gostilniška zadruga. Jeseniški kovinar je s tem dobil tudi svoj »Delavski dom«, kjer so se dolga leta vzgajali naši borci in kjer je nastajala naša udarna sila. Društvo je dobilo še tamburaški zbor Svobode. Oče tega zbora je bil naš neomajni in dosledni bорец za delavske pravice tov. Ravnik Franc. On je dal pobudo za ustanovitev tega zbora. Prispeval je težko zaslužen denar za nabavo instrumentov in v začetku je imel zbor vaje kar v njegovem stanovanju na Javorniku.

Razkol in vpliv različnih idejnih tokov v delavskih političnih strankah ni ostal brez odmeva tudi v kulturnem društvu Svobodi. Pod temi

man). Za prvega predsednika je bil izvoljen tov. Zupančič Franc — Stumfar. Svoboda na Jesenicah ni mogla v svojem okviru zadovoljevati velike potrebe po kulturno-vzgojnem udejstvovanju tovarišev z Javornika in Koroške Bele. Mnogo tovarišev z Javornika je bilo pred tem vključenih v društveno dejavnost Svobode na Jesenicah, precej tovarišev pa se je še po ustanovitvi udejstvovale tam. Naj jih navedem nekaj: Lagoja Aleš, Thaler Franc, Kralj Ignac, Ravnik Franc, Luznar Franc, Markizeti Janez, Kovačič Leopold in drugi.

V začetku je podružnica na Javorniku imela tri odseke: knjižnico, tamburaški zbor in telovadni odsek. Pevski odsek je bil ustanovljen šele pozneje, čeprav je bila želja društva da ustanovi čimprej tudi pevski zbor. Sele po razkolu v pevskem društvu »Sava« na Jesenicah, iz katerega je večina članov zbora, ki so bili levo usmerjeni, izstopilo, so nastali pogoji za socialistični pevski zbor. Ti pevci so s pevo vodjem Ambrožičem na čelu in s pomočjo tovarišev z Javornika ustanovili pevsko društvo »Karl Marks«. V to društvo so se vključili tudi tovariši z Javornika in Dobrave. Društvene prostore je društvo imelo v gostilni Cebular na Javorniku. Pevci so se pridno pripravljali za prvi nastop. Se preden pa so pripravili prvi koncert, je okrajni glavar sporočil, da društvo ni dovoljeno, češ da so ustanovitelji društva sami komunisti. Toda to jim ni vzelo poguma. Naš pevski jubiliant Ambrožič Cena in pokojni tov. Zagar Tone sta po tem pripravila vse potrebno za ustanovitev pevskega zbora pri javorniški Svobodi. Ta zbor je začel delovati 1925. leta in kmalu postane najmočnejši stebel društvenega delovanja. V svojih vrstah združuje in vzgaja ne samo dobre pevce, marveč tudi borce in organizatorje, ki aktivno delujejo tudi v drugih delavskih organizacijah. Ta pevski zbor je brez potrebnih pripomočkov in brez vsake denarne pomoči, toda s trdim in vztrajnim delom ter vsestransko požrtovalnostjo svojih članov zrastel v enega najboljših delavskih pevskega zborov. Telovadni odsek je po 6. januarjski diktaturi moral prenehati z delom. Ena od večjih težav pri delu Svobode Javornik je bila tudi v tem, da ni imela društvenih prostorov. V tem pogledu je društvo bilo odvisno le od dobre volje in zainteresiranosti nam naklonjenih gostilničarjev, ki so dali na razpolago prostore za delo društva. Tako je pevski odsek imel vaje in se sestajal v gostilni Zvab, telovadni odsek pa v gostilni Cebular. Sele leta 1932, to je po desetih letih obstoja društva je

V okviru proslav ob jubileju javorniške Svobode so priredili tudi godbeniki samostojen koncert

cilj doseči jugoslovansko republiko, da je Avstroogrska eksponent nemškega kapitalizma in da mesto Slovencev ni v okviru Avstrije.

Razpust »Vzajemnosti« naših pionirjev ni prestrašil. Po petih mesecih so kljub težavam, ki jih je delala oblast, ustanovili novo kulturno društvo »Svoboda«. Ta je slomela na istih načelih in si zadala iste naloge kot razpuščena Vzajemnost. V začetku so bile obnovljene podružnice samo v delavskih centrih, med temi tudi na Jesenicah.

kulturno organizacijo, kot jo je želel in ki je bila resnično njegova.

V začetku je Svoboda imela le knjižnico in pevski zbor. Težave so bile s prostori in v pomanjkanju vodstvenega kadra. Prve seje Svobode in pevske vaje so bile na meščanski šoli na Jesenicah.

Na predvečer prvega maja 1919 je Svoboda priredila socialno dramo. Rudolf Golob je govoril o pomenu kulture in umetnosti med delavstvom, pevski zbor pa je pod vodstvom Cena Ambrožiča pel delavske in revolucionarne

vplivi so nastajale možne težnje, da se formirajo kulturna društva po strankarskih pripadnostih na komuniste in socialdemokrate. Le po zaslugi treznejše večine v komunistični stranki do razkola v Svobodi ni prišlo, kot je bil to primer v nekaterih drugih krajih. **Julija 1922 je bila ustanovljena podružnica kulturnega društva Svoboda na Javorniku.** Na ustanovnem občnem zboru je govoril o pomenu in delu Svobode delavski pisatelj Angelo Cerkovnik — pravilnik Cerkovnik (popravljen To-

Svobode

Ob 20-letnici osvoboditve in 30-letnici jeseniško-javorniške stavke

to dobilo prostore pri Koniču. Ceravno tudi ti prostori niso povsem odgovarjali, je ta pridobitev le omogočala širšo dejavnost društva. Sedaj je lahko postal bolj aktiven tudi dramski odsek, ki je prikazal nekaj zelo uspešnih socialnih dram in zabavnih programov in z njimi gostoval tudi na Jesenicah in drugod.

Delo jeseniške in javorniške Svobode pa ni zajemalo samo svoje ožje okolice, temveč je s svojo dejavnostjo posegalo na širša območja. Leta 1928 je bila konferenca gorenjskih Svobod, kjer je bil sprejet program dela in izvoljen okrožni odbor Svobod za Gorenjsko, ki so ga sestavljali po 6 tovarišev iz Svobode Jesenice in 6 tovarišev z Javornika. S sprejetim programom so se društva obvezala za enotnost delovanja, za medsebojno sodelovanje, da bodo negovala predvsem proletarsko kulturo in odklanjala druge vplive da bodo posvečala posebno skrb vzgoji funkcionarjev itd.

Okrožni odbor je organiziral skupne kulturne prireditve, predvsem pa prirejal skupne izlete.

Tako je kmalu zatem organiziral tako skupno prireditev v Lescah. Mnóžica navzočih je navdušeno spremljala program, ki so ga izvajali kovinarska godba, javorniški pevci in recitatorji. Toda na tej prireditvi so kot običajno, kadar je Svoboda imela svoje javne nastope, prisostvovali tudi žandarji. Revolucionarne pesmi, borbene recitacije, izvajanje godbe so ustvarili tako razpoloženje, da to nikakor ni šlo v račun prisotnim čuvajem buržoaznega reda. Zato so žandarji sredi programa prekinili prireditev. Pet tovarišev, (Thaler, Kralj, Vergelj), ki so protestirali proti tej samovolji in nezakonnosti so aretirali in jih odpeljali na Bled. Tam so jih med zasliševanjem pretepali in sramotili.

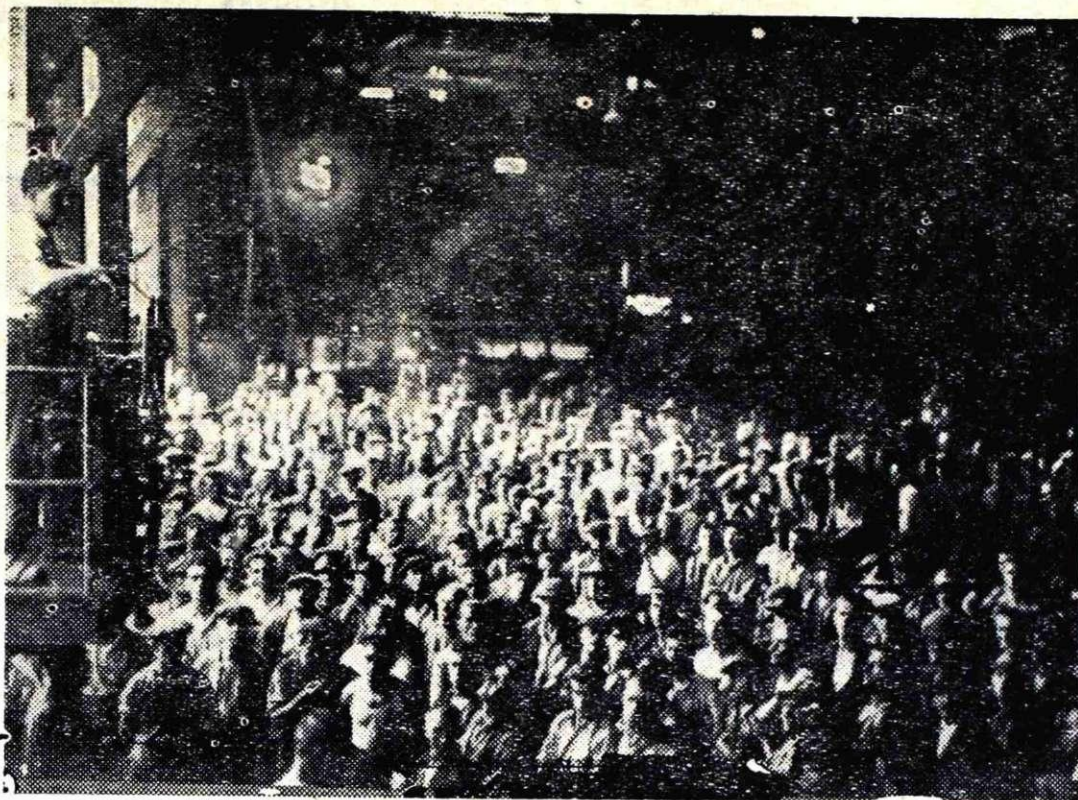
Taki primeri so se često dogajali. Naj navedem še enega. Leto prej sta jeseniška in javorniška Svoboda organizirali skupen izlet k slapu Savice. Tega izleta so se udeležili tudi tovariši iz Ljubljane, Tržiča, Kroke in Bleda. Pobudo za ta izlet je dala KP, ki je nameravala imeti tudi tam partijsko konferenco. Pevski zbor Svobode Javornik bi moral imeti v Bohinju koncert. Ko so se izletniki pripeljali z vlakom v Bohinjsko Bistrico, je bila železniška postaja obkoljena z žandarji. Znanega komuniste Vergelj Antona, njegovo sestro Anko in Resmana so aretirali in odgnali v občinski dom. Tam je bilo že zaprtih 7 tovarišev iz Bohinja, med njimi tudi Mencinger Franc. Pozneje so aretirali tudi pevovodjo Ambrožiča Cerna. Ostale pevce pa so žandarji pripeljali v čakalnico na kolodvoru. Aretirane so žandarji zasliševali in delali

drugo nasilje nad njimi. Na proteste so žandarji odgovarjali, da zakon ne ščiti komunistov. V vsakem Svobodašu je oblast videla le komunisto.

Kako so se protiljudski oblastniki bali kulturne dejavnosti Svobode, se vidi tudi iz primera, ko je župnik Zbontar prepovedal pevskemu zboru Svobode na Javorniku, da bi pel na pokopališču na dan mrtvih. Toda naši fantje so kljub temu prišli in za zidom pokopališča zapeli sicer take žalostinke, ki župniku niso bile po volji.

V našem prizadevanju v Svobodi, da naj peta pesem, igra na odru, beseda na predavanju ali v debatnem krožku, izleti, glasba, knjige, služijo predvsem medsebojnemu zbliževanju, utrjevanju revolucionarne zavesti in delavski enotnosti ter čistoisti marksistične misli pa je včasih tudi navznotraj društva porajala različna gledanja, idejne borbe in spore. Tak spor je nastal leta 1933 med centralno Svobodo v Ljubljani in podružnico na Jesenicah. Ker je bila podružnica s strani centrale razpuščena, spore pa na noben način nismo mogli rešiti, smo morali na Jesenicah ustanoviti novo samostojno delavsko kulturno društvo »Enakost«. Čeprav sedaj različni po imenu, smo se tudi v naprej smatrali za sestavni del skupne družine delavskih kulturnih društev Svobode. Če smo le mogli, smo se udeleževali vseh skupnih prireditev, ki so jih pripravljale Društva Svobode, ali posamezna njena podružnica. Tako smo se udeležili leta 1935 tudi skupnega izleta vseh Svobod v Celje. Na tem veličastnem izletu je slovenski delavec organiziran v marksističnih organizacijah, manifestiral visoko revolucionarno zavest in jasno postavil zahtevo o svoji pravici. Zaradi teh revolucionarnih manifestacij slovenskega delavstva na tem izletu Svobod v Celje je oblast razpustila vsa društva Svobode. V Ljubljani in drugod po Sloveniji so potem ustanovili novo delavsko kulturno društvo »Vzajemnost«, dočim smo na Javorniku ustanovili podružnico jeseniške Enakosti. Enakost je takrat predstavljala več kot samo kulturno organizacijo. Saj so se pod njenim okriljem bistrila tudi vprašanja sindikalnega boja za boljši gnotni položaj jeseniškega delavca ter vprašanje borbe delovnega človeka za priznanje njegovih političnih pravic. Socialne drame, kot Čufarjev »Polom« in Moškričeve »Rdeče rože«, marksistične knjige ENKA-e, male biblioteke in Cankarjeve založbe, delavske pesmi, predvajanja, debatni krožki, vse to je v povezavi z vsakodnevno borbo odlikovalo na-

(nadaljevanje na 12. strani)

Stavkujoči so se zbrali na zborovanje v žični valjarni

Podpirale so jih tudi žene, ki so se v tej stavki zelo izkazale

Nekdanji udeleženci stavke so v tehničnem muzeju ZJ obujali spomine

Longer vodi

Od 9. januarja 1965 naprej teče borba za čim boljše uvrstitve na finalnem društvenem prvenstvu. Vse nastopajoče, 14 po številu, bi lahko nekako razdelili v tri jakostne razrede in vsak najmanjši spodrsilaj kvalitetnejših igralcev lahko precej vpliva na končno uvrstitev. Na prvenstvu sodelujejo 1 mojster, 1 ženski mojstrski kandidat, 5. I. kategornikov, 4 II. kategorniki in 3 III. kategorniki ter je na njem tudi možno doseči I. kategorijo.

Do sedaj je bilo odigranih že 9 kol. Stanje na tabeli:

1. Longer M. 7 točk (1), 2. Zorko B. 6,5 točk, 3.—5. Štrumbi Z. Zupan A. in Rob.

Š A H

lek E. s-6 točkami, 6. Jan M. 5,5, (1) točk itd.

Bilo je že nekaj presenečenj, kakor zmaga Pongračeve nad Janom, zmaga naj-

ZAHVALA

Ob nenadni smrti ljubljene žene in mamice

MAJDE MALEJ,
roj. Bohinc

se vsem, ki ste jo spremili na zadnji poti ali nam kakorkoli pomagali lajšati bolečino, najlepše zahvaljujemo.

Posebno se zahvaljujemo za pozornost kolektivu OTOP, sosedom in prijateljem, ki ste nepozabno Majdo obdali s cvetjem ter radovljiškim pevcem za ganljivo slovo.

Zahvala tudi zdravstvenemu osebju bolnišnice na Golniku, ki je dragi pokojnici lajšala zadnje trenutke prežgodaj ugaslega življenja.

Zalujoči mož Ivan,
Maruška in Bohin-
čevi

mlajšega udeleženca Ciuha nad Kašetom, Kašeta nad Županom, Krničarja nad Roblekom.

Do konca prvenstva so še 4 kola, ki bodo 30. in 31. januarja, ko bo dokončno rešeno tudi vprašanje prvaka. Vsi izgledi so, da bo postal prvak društva mojster Longer, posebno če bo v odloženi partiji premagal Zorka. Posebno huda pa bo borba za naslednja mesta, torej med igralci od 2.—6. mesta.

Občni zbor

V torek, 19. januarja, so se v prostorih SZDL terena Podmežaklja zbrali članice in člani društva RK na letnem občnem zboru. Poročilo o delovanju podružnice v preteklem letu je prebrala predsednica tovarišica Bizjakova. Naglasila je veliko važnost te humane organizacije in opisala njeno delo v letu 1964. V poročilu je bilo tudi omenjeno, da mnogi ne želijo biti člani, češ da od tega nimajo nobene koristi. Res je, da za veliko večino ni potrebe po podpiranju, vendar imamo ljudi, ki so potrebni pomoči. Krvodajalska akcija je tudi lani lepo uspela. Vsem, ki so se temu pozivu odzvali, gre zahvala, kajti kaj je bolj važno in plemenito kot z lastno krvjo reševati življenja svojim bližnjim. Zato naj ne bo nikogar, ki bi podcenjeval veliko in humano poslanstvo Rdečega križa, je zaključila svoje poročilo predsednica.

Da med člani vlada zanimanje za delo društva, je pokazala živahna razprava. Po razpravi je bil izvoljen nov odbor. Nato pa je sodelavec dr. Viktor Marčič predaval o izvoru in leglu raznih bolezni s praktičnimi nasveti, kako se jih ubranimo. J.

JESENIŠKA KOMUNA in njeni problemi

Zasebnim kmetovalcem se odpirajo nove perspektive

Z novimi gospodarskimi predpisi se spreminjajo tudi pogoji gospodarjenja v kmetijstvu, saj novi davčni in drugi predpisi iščejo za obdavčitev kmetijskih proizvajalcev take kriterije, da bo obdavčitev čim bolj enakopravna z dajatvami iz osebnega mesečnega dohodka zaposlenih v delovnih skupnostih. Vsi zasebni kmetijski proizvajalci, ki imajo zelo slabo zemljišče v višjih legah oz. imajo slabe pogoje obdelovanja, so pa celo oproščeni dajatev.

Z ozirom na višino dajatev so vsa zemljišča razdeljena v štiri razrede in to glede na pogoje obdelovanja, vrsto zemlje, oddaljenost od prometnih zvez, lego zemljišča, možnost prodaje pridelkov in še drugih faktorjev.

Pri občinski skupščini je že ustanovljena posebna strokovna komisija, ki pripravlja predlog razdelitve v te skupine. Prvi predlog je že izdelan, vendar še ni dokončen, saj morajo o njem še razpravljati prizadeti, kot tudi organi samouprave. V glavnem je razdelitev takšna, da pridejo vsa zemljišča od Jesenic in Blejske Dobre do vključno Žirovnice v drugi vrednostni razred, zemljišča v gornjesavski dolini v tretji razred, vsa višinska zemljišča, to se pravi v Javorniških in Jeseniških rovtih ter druge kmetije v višjih legah pa v četrti razred.

Seveda, rešitev kmetijstva ni samo v novi davčni politiki. Tudi sami proizvajalci se bodo moral preorientirati na novo, sodobno specializirano proizvodnjo in to v koopera-

ciji s kmetijsko zadrugo. Naši naravni pogoji omogočajo, da se kmetije specializirajo predvsem na gojitev goveje živine. Zaradi tega so predvidene tudi določene olajšave oz. znižanje davščin na povečano število živine, na razna na novo pridobljena zemljišča, olajšave pa so tudi za tiste kmetovalce, ki imajo v družini za delo nezmožne člane.

Vrsto teh vprašanj je bilo načetih na nedavnih konferencah Socialistične zveze, zato se je Občinski odbor SZDL odločil, da organizira z zasebnimi kmetijskimi proizvajalci razgovor, na katerem se bodo pomenili o vseh teh vprašanjih.

Na tem razgovoru so prisotni povedali o vsem tem svoje mnenje, ki se v osnovi sklada s programom razvoja kmetijstva, ki so ga izdelali kmetijski strokovnjaki.

Skoraj največji problem vidijo kmetovalci v neurejenih razmerah okoli pašnikov, ki so več ali manj zapuščeni oz. imajo slabe oskrbovane objekte. Včasih so imeli pašniki nekaj gozda, da so lah-

ko z lesom sproti vzdrževali pašnike, zato so predlagali, naj bi tudi sedaj na podoben način rešili to vprašanje. Zelo ugodno pa so se izrazili o nižinskem pašniku, ki ga je uredila v Planini kmetijska zadruga.

Vendar je od vsega še najbolj izstopal problem neekonomskih cen kmetijskih pridelkov, saj porabi npr. kmetovalec 8 kg koruze za kilogram teže prašiča, vendar je koruza po 100, odkupna cena pa nikakor ni 800 din za kilogram, zato seveda odpade vsako nadaljnje razpravljanje o nadaljnji reji. Podobni primeri so tudi druge, zato naj bi veljale tudi v kmetijstvu ekonomske cene.

Nova sodobna proizvodnja lahko temelji le na določeni mehanizaciji, vendar pri nas ni moč dobiti lažjih kmetijskih strojev, ki bi bili primerni za gorsko področje, na uvožene stroje pa so precejšnje carinske dajatve, zato kmetovalci pozivajo industrijo kmetijskih strojev, da začne izdelovati tudi lažje stroje.

Na razgovoru so se tudi domnili, da bodo v prihodnje takšni razgovori stalna oblika sodelovanja in usmerjanja našega kmetijstva v komuni.

S. H.

Ob jubileju javorniške Svobode

(nadaljevanje z 11. strani)

šega človeka. Zato je razumljivo, da je protiljudska oblast hotela za vsako ceno najti vzrok in sredstva, da delovanje Enakosti zapre. Saj so tovariši, ki so zrasli iz njenih vrst, postajali nosilci revolucionarne misli in borbenega duha ter organizatorji političnih akcij v revirju. Vse večje borbene akcije tega časa, velika stavka leta 1935, občinske volitve leta 1936, graditev delavske enotnosti in ljudske fronte, vse to je bilo v pretežni meri delo tovarišev, ki so se kovali v teh naših kulturnih organizacijah. Za vsem tem je stala KP, ki je navdihovala in idejno usmerjala naše delo. Pri tem moram omeniti tudi pomembno vlogo, ki jo je s svojimi dramskimi deli in pesmimi, kakor tudi s svojim živim društvom

nim delom odigral naš delavski pisatelj in pesnik Tone Cufar.

Vse to delo v našem društvu je izivalo še večje sovražstvo oblasti do enakosti, zlasti še posebno tudi zato, ker smo v dejavnosti društva pritegovali mladino. Na Javorniku nam je na moč uspelo vključiti v društveno življenje tudi večje število soloobveznih otrok. Tej mladini sta posvetila posebno skrb in jo vzgajala v socialističnem duhu naša idejno politična delavca tov. Federle Franjo in Giorgioni Edi.

Prav to dejstvo, da smo začeli z delom tudi pri šolski mladini pa je oblast vzela za povod in društvo Enakost leta 1938 razpustila. Pred državnim svetom v Beogradu nam je uspelo tudi dokazati, da je bil razpust nezakonit in društvo je maja

1939 začelo ponovno z delom. Toda to ni trajalo dolgo, oktobra t.l. je pevski zbor Enakost na Javorniku imel zadnji koncert, novembra istega leta pa smo na Jesenicah priredili zadnjo dramsko predstavo. V začetku januarja 1940 je bilo društvo zaradi političnih razlogov in bližajoče se vojne v naši državi ponovno in dokončno razpuščeno. Začela se je druga svetovna vojna. Beograjska vlada je šla vedno bolj odkrito v tabor Hitlerjeve Nemčije, začela je pripravljati koncentracijska taborišča Bilečo in Ivanjico, koder so nas internirali. S tem je delavsko kulturno življenje pri nas do leta 1945 zamrlo.

Naj navedem še imena tovarišev, ki so bili predsedniki Svobode na Javorniku. Kot že rečeno, je bil prvi predsednik Zupančič Franc. Naslednji pa so bili: Crv Va-

lentin, Vister Valentin, Dolinar Franc, Zagar Anton in Zumer Franc. Od teh tovarišev sta delu in razvoju društva dala pomemben delež Dolinar Franc in Zagar Anton. Posebno vlogo pa je zadnja leta v javorniški Svobodi odigral tudi tovariš Mencinger Franc. Saj je potem, ko je leta 1931 prevzel od Ambrožiča začetno delo v pevskem zboru, bil duša tega zbora. Njegovo politično prepričanje se je odražalo v vsem njegovem delu. S svojo manifestacijo in požrtvovalnostjo (saj je nekaj časa vodil kar tri delavske pevske zборе) ter s svojim talentom, je dvignil naš pevski zbor na tako višino, da je bil vzor mnogim delavskim pevskim zborom. Zaradi revolucionarnega dela in idejne predanosti idealom socializma je postal član KP, kateri je ostal zvest do svoje junaške smrti v Begunjah leta 1942. Kot je bil pevski odsek javorniške Svobode osrednje žarišče delovanja društva, tako

je bil tovariš Mencinger duša tega žarišča. Zato so člani Svobode Javornik — Koroška Bela lahko ponosni da sedanje društvo nosi njegovo ime.

Delo Svobode oziroma Enakosti nasploh in delo pevskega zbora posebej je stalo pred svojo življenjsko preizkušnjo, koliko je bil sedaj naš delavec pripravljen na zgodovinski boj, ki ga nam je prinesla druga svetovna vojna. Ta izpit smo častno prestali. Jedro prvih naših partizanskih edinic in političnih odborov OF so tvorili prav tovariši, ki so rasli in se oblikovali v Svobodi in njenem pevskem zboru. Junaški podvigi in žrtve, ki so jih dali, vzbujajo naše globoko spoštovanje in ponos.

Naša zmaga v osvobodilni borbi in naš socialistični družbeni razvoj je del tistega, kar je pred vojno nastajalo v takšnih delavskih organizacijah, kot je bila Svoboda Javornik in njen pevski zbor.

Op. ur.: Danes spet objavljamo eno od vabil na sindikalni občni zbor in smatramo, da tudi to pot komentar ni potreben!

V A B I L O

Sindikalni odbor OTK-R Vas vljudo vabi, da se udeležite

OBČNEGA ZBORA

ki bo v četrtek, dne 28. 1. 1965 v hotelu »Pošta«, s pričetkom ob 14.30 uri.

Dnevni red:

1. Otvoritev
2. Izvolitev organov za izvedbo zbora
3. Poročilo odbora
4. Razprava o poročilu
5. Poročilo nadzornega odbora
6. Volitve.

Kosilo bo servirano pred zborom, t. j. med 13.30 in 14.30 uro.

— Odbor —

»Drage podgane«

Pod tem naslovom je bil v »GLASU« št. 3, dne 13. januarja objavljen članek tovarišice Marije Pikon z Jesenic. Članek je vsekakor aktualen, vendar bi ga rad dopolnil, ker menim, da je prav, če si zadevo, ki je dvignila na Jesenicah precej prahu, поближе ogledamo.

Po nalogu skupščine občine Jesenice je v oktobru in deloma v novembru 1964 Zavod za zdravstveno varstvo iz Kranja opravil deratizacijo (uničevanje podgan in miši) na območju mesta Jesenice in na Javorniku.

Stanovanjske skupnosti na Jesenicah so prejele v decembru lani od omenjenega zavoda račune in s tem tudi spiske hišnih lastnikov, kjer je bila deratizacija opravljena. Na spiskih so določene vsote tudi že za posamezne hišne lastnike. Po teh spiskih naj bi stanovanjske skupnosti izterjale plačilo za to delo.

Stanovanjska skupnost SA-VA je pisмено obvestila vse hišne lastnike in hišne svete, da poravnajo na dopisu omenjeno vsoto v pisarni stanovanjske skupnosti do 28. decembra 1964, oziroma naj pošljejo pismen odgovor, če se s to terjatvijo ne strinja. Verjetno ne bi bilo toliko negotovanja in kritike, če bi bili uslužbenci zavoda, ki so deratizacijo izvajali, povedali hišnim lastnikom, koliko bo to stalo. Tako pa so nekaterim dejali, da je brezplačno, drugim da bo plačala občina in zopet drugim, da bo cena okrog 200 do 300 dinarjev, niso pa povedali, da bo na vsako stanovanje 500 dinarjev. (Po izjavah nekaterih hišnih lastnikov). Najbolj pravilno bi bilo, da bi uslužbenci zavoda takoj po končanem delu zahtevali plačilo. Tako se je izterjava zavlekla, ker so nekateri pripravljali plačati manjši znesek, drugi pa so vložili pismen ugovor in čakajo na rešitev. Kritika je bila iznesena tudi na zboru občanov, kjer so nekateri hišni lastniki tudi dvomili o pravilnosti obremenitve, češ da zastrupljena hrana in delo uslužbencev zavoda ne predstavljajo vrednosti terjatve.

Obilo negotovanja je vzbudila tudi obremenitev po številu stanovanj, ker so pri tem res večje nepravilnosti. Nekateri hišni lastniki so obremenjeni za več stanovanj, čeprav so v hiši le najožji sorodniki, medtem ko so v nekaterih primerih večje stavbe obremenjene le za eno stanovanje, to je za 500 dinarjev. So pa tudi taki, ki niso dobili poziva za plačilo deratizacije, ker jih v seznamu ni in se ne ve, če je bila pri njih deratizacija sploh izvedena. Če to drži, potem je bilo delo opravljeno pomanjkljivo in ne more imeti pravega učinka.

Sicer pa ljudje upravičeno vprašujejo, če je bila žlička zastrupljene hrane in delo za polaganje iste vredno 500 dinarjev po stanovanju in tudi, če je potrebno, da plača hišni lastnik, kjer so poslovni prostori, 500 dinarjev za lastno stanovanje, medtem ko plača vsako podjetje za svoj poslovni prostor 3000 dinarjev. Hišni lastniki se deratizaciji tudi v bodoče gotovo ne bodo upirali, saj vsi vedo, kakšno materialno škodo povzročajo podgane, ki se hitro množijo in jih je treba zatirati z vsemi sredstvi. Podgana, ki skoti letno do 800 mladičev in so ti godni za ploditev že po treh mesecih, porabi dnevno do 0.25 kg hrane. Ta podatek, ki je bil pred kratkim objavljen v »Delu«, nam nazorno pokaže potrebo po uničevanju podgan.

Verjetno bo moral Zavod za zdravstveno varstvo v Kranju v prihodnje zavzeti bolj objektivno stališče, da bi se tako izognili negotovanju in kritiki. Najbolj pravilno bo, da že pri samem delu izterja plačilo.

SS

MARKO BUTINAR

Svalbard - dežela polnočnega sonca

(Doživetja prve jugoslovanske ekspedicije na Arktiki)

(Nadaljevanje)

Po sledeh, ki so že močno izbrisane od vetra, se vračava nazaj v taborišče. Iznemaj je pod nogami zabobnelo in še preden sem se zavedel, sem se pogreznil do pasu v ledeno razpoko. To je bilo zadnjič, da sva nenavazana hodila po teh ledenih prostranstvih. Pri šotoru sva že našla Uroša in Mika, ki sta splezala na obe Kroni. Po izdatnem obroku sva zaspala in sta naju zbudila šele Tonač in Brane, ko sta se vrnila. Ta dan je bil kar uspešen. Povzpeli smo se na vrhove Treh Kron, poleg tega pa še na »kraljico«.

Popoldan smo sili in spočiti ponovno zapustili taborišče. V njem sta ostala le Tonač in Brane, ki sta se pozno vrnila.

Ribiška ladja »Polarheimen« s katero smo se odpeljali v Crossfjord

Najprej sta Uroš in Mike odhitela ponoviti najin vzpon na »kraljico« in ga dopolniti še s prečenjem dveh brezimenskih vrhov. Z Janezom sva dobro uro sledila včerajšnje gazi, potem pa sva po labirintu razpok dosegla strmino pod zahodnim vrhom Mt. Pretenderja. Uro in več sva gazila do žleba in se nato navezala s cepinom lotila poledenele strmine. Silen veter naju je pozdravil, ko sva dosegla greben in po njem zapadni vrh. Ujela sva pogled proti zapadu in si vtisnila v spomin smer za naš jutrišnji povratek v Ny Alesund.

V megli in vetru sva sestopala na sedlo pod vrhovoma. Sneg je bil slab, južen in skrbeli so naju plazovi. Zato sva se ustavljala le poredko, ko sva menjaje gazila navzgor v hudo strmino. Malo čez polnoč sva v megli prispela na vrh. Ko sva nekaj malega pojedla, sva se hitro spustila z dolgimi koraki na sedlo in od tod na zapadni vrh. Po starih sledeh sva varno prispela nazaj k šotorom. Tudi Uroš in Mike sta se kmalu dobre volje vrnila. Posedli smo v šotore in kuhali vse mogoče, zunaj pa je snežilo. Kmalu smo zaspali, šotor pa je drhtel pod sunki vetra.

Čez noč je padlo dobro ped snega. Podrli smo šotore in natovorili sani ter proti večeru zapustili ta konček prostora v brezskrajnem prostranstvu, ki nas bo še dolgo spominjal na vrhove nad njim.

Za povratek smo izbrali drugo smer in se na smučeh spustili proti Kraljevemu

ledeniku, ki polzi v zaliv med Garwoodom in Mt. Colette. Dolgo časa je šlo po ledeniku navzdol brez težav, kmalu pa je postal globoko razoran in našega veselja je bilo konec. Globoko spodaj, tam, kjer se med Pretenderjem in Garwoodom spušča na ledenik stranski ledenik, smo se po njem dvignili na kakšnih 200 metrov višje sedlo. Po karti naj bi bila druga stran sorazmerno položna, toda pri sestopu na Kraljev ledenik smo morali sani po vrhovih spuščati navzdol. Potegnili smo jih še čez moreno in obrobni potoček in že smo bili daleč za razpokanim delom ledenika, kjer je bilo spet vse sorazmerno lahko.

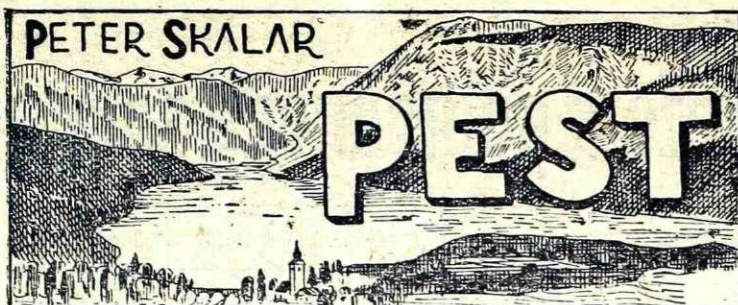
Sonce je prodrlo meglo in ledenik je zažarel v soncu. Začele so nas peči oči. Na zadnjem delu poti so bile bolečine kljub temnim očalom, skorajda neznosne. V začetku smo mislili, da je to od vetra, a smo kmalu spoznali, da je le sončna slepota. Kmalu smo po ledeniku prispeli na obrobno moreno. Prižgali smo kuhalnike, okrog nas je bilo vse polno drobnih rdečih cvetk, po daljšem počitku pa nadaljevali pot preko moren, globokih deročih potokov in nazadnje še ob obali. Tam, kjer smo pred dnevi potovali s sanmi po ledu, se je sedaj v soncu bleščalo modrikasto sivo morje.

Po štirinajstih urah smo bili spet pred našo hišico. Za nami je bil prvi poizkus, da bi spoznali notranjost otočja. Pridobili smo si novih izkušenj in se povzpeli na deset vrhov, kar tudi ni tako od muh.

Povratek smo dobro proslavili in pridno praznili kompote. Če bi nas kdo videl, bi se čudil, kam vse to damo. Toda star pregovor pravi »prazna vreča ne stoji pokonci«.

Čez dva dni smo se domenili, da se bomo za dva tedna preselili v Cross fjord, kakšnih 40 km proti severu. Fjord je najlaže dosegljiv s čolnom, zato smo poskušali pregovoriti župana iz Ny Alesunda, naj nas do tja popelje s svojo barko. Toda ni nam mogel ustreči, ponudil pa nam je čoln, da bi v njem preveslali Kraljevi fjord in ob obali dosegli rt Guissnez ob vhodu v Cross fjord. Od tu pa, je dejal, tako ni več daleč do lovske kočice na rtu Fanciulh, kjer smo nameravali postaviti šotore.

Ko smo si na pomolu z nezaupanjem ogledovali majhen čoln na vesla, nas je iz zadrege rešil kapitan majhne ribiške barke Polarheimen, in nas povabil, da nas mimogrede popelje na nasprotno stran do rta Guissnez. Barka bi morala že čez dobro uro odpluti, zato smo se hitro vrnili, da bi pripravili hrano za dvotedensko bivanje. Ker so se priprave predolgo zavlekale, smo poslali Uroša in Braneta v pristan, da bi se zahvalila za povabilo in pojasnila zamudo. Toda vrnila sta se in povedala, da so zaradi nas odložili odhod na 19. uro. Mornarji so pri tem hitro praznili steklenice konjaka, ki je tu cenejši kot na Norveškem. Malo čez 7. uro nam je župan s starim tovornjakom pripeljal prtljago v pristanišče. Toda kapitan nam je povedal, da bomo odpluli šele naslednji dan zjutraj, ker je morje preveč nemirno, da bi nas lahko izkrcal. Tega so še najbolj veselili mornarji, ki so že več kot mesec dni od doma. Tu, na obalah Svalbarda, love tjujenje in polarne medvede. Kuhar Nelson nas je povabil na večerjo v tesno ladijsko kuhinjo, pozno zvečer, ko smo se vrnili v hišico, pa sta imela tudi Janez in Mike pripravljeno večerjo. Obiskal nas je Harry in nam mnogo pripovedoval o morju, lovu in Norveški, lepi deželi z dobrimi ljudmi.

4. nadaljevanje

»Da. Ko se umiješ, odreži fantoma kruh.« Lotila se je pospravljanja razmetane sobe. Zatopila se je v svojo skrb in ni slišala, kako so srebal juho.

XXVII

Po južini je dejal fantoma, da se bo čisto zares zelo hitro vrnil in se bode potem kepal.

Odšel je proti vasi in žena je gledala, kako se oddaljuje. »Ljudje se ga boje in zdijo se, da se ga bom tudi jaz vsak čas bala. Vas in dolino strahuje in mene tudi. Bogve, kdaj začnemo sovražiti tisto, česar se bojimo.«

Ni si mogel misliti, kakšne misli je poslala žena z njim na pot. Skozi zadnja vrata je vstopil v Vabljenkovo trgovino in glasno pozdravil:

»Grüss Gott, gospod Waubnig.«

Starec je bil za svojo mizo. Vstal je in si nadel svojo najvljudnejšo masko:

»O, gospod? Pozdravljeni! Sem mislil, da sem se vam zameril, ker vas ni bilo tako dolgo nič k nam. Štirinajst dni se niste oglasili. Res sem se bal.«

»Je že vse v redu. Z vami namreč. In nič bojazni. Le z vašo frkljo postaja iz dneva v dan bolj narobe.«

Starec je stopil okrog mize in zaprl vrata.

»Zmeraj je križ s takimile. Sem kar vedel. Mislim, da bo dobrih štirinajst dni, kar je neko dopoldne sploh ni bilo na delo.«

Trgovec je poslal srep pogled proti Sokoljaku in v pogledu je bilo nagajivo vprašanje: ali ne, postajenačelnik, da me zato ves ta čas nisi nadlegoval? Vse skupaj je bilo samo kratek premolk. Vabljenk je že spet govoril s svojim posili skrivnostnim glasom:

»Prišla je z rdečimi očmi in čisto prstena v obraz. Obnašala pa se je tako predrzno, kakor še nikoli prej. Šele včeraj sem izvelkel iz nje, da tisto noč sploh ni bila doma. Rekel sem, da vam moram to povedati in prava sreča, da ste prišli. Pravi, da je bila na Bledu in da je noč prebila v sobi nekega oficirja — notri v Park Hotelu, hočem reči na sedežu Ziwilverwaltung.«

Od tistega dne je postala predrzna in neubogljiva. Včeraj mi je pretila, naj pazim, kako bom odslej ravnal z njo, ker ima tisti oficir visok čin in dobre zveze.

Lahko si mislim, da je bila po bogve kakšnih opravkih, a da je bila celo noč v hiši civilne oblasti z nemškim oficirjem, naj tveži, komur hoče. Bom že izmogljal iz nje, kaj je bilo tisto noč. Pa po ovinkih, če ne bo šlo naravnost.«

Sokoljak je prislonil krajec na vogal mize in brezbrizno poslušal.

»Punca je bila res na Bledu,« mu je odrezavo, vojaško pojasnil.

Vabljenk je zazijal in ga gledal v mero. Oči so se mu dvignile pod sive obrvi in pozabil je zapreti usta.

»Potem tisto o nemškem oficirju, s katerim mi je pretila, ni iz trte?«

»Ni. Tudi to je res, da je prebila noč v njegovi sobi. Le da njegov čin ni bogve kako visok in da so njegove zveze hudo nezanesljive.«

Vabljenk je stal z odprtimi usti.

»V Ljubljani se je izpridila. Kdo bi si mogel misliti, da je postala tako lahkoživa?«

»Če preživi noč z nemškim oficirjem, ni ne lahkoživa ne izprijena. Imate še hudo klerikalne nazore, čisto po jugoslovansko še mislite. Nacionalni socializem, ki ustvarja novo Evropo, je namenil ženskam čisto drugačno poslanstvo in čas je, da se otrešete Krekovih nazorov.«

Vabljenk je razprl usta. Njegovi rumeni zobje so kakor razmajan plot viseli čez sive ustnice, ob ušesih pa je šlo čez njegovo lice nekaj barve.

(dalje prihodnjič)

Zgrajeno in potrebno

(na temo: za stanovanje gre)

Stanovanjska stiska dobiva v zadnjem času na našem območju specifično podobo. Za nami so časi, ko smo zgradili tako malo stanovanj, da so jih dobivali le redki izmed številnih interesentov. Vsako leto zgradimo več in že lahko trdimo, da več kot polovica občanov stanuje v primernih zdravstveno-higienskih pogojih. Prav zato so se tudi odnosi med tistimi, ki stanovanj še nimajo in stanujejo včasih v nevzdržnih pogojih ali pa so celo brez stanovanj in med onimi, ki jih imajo, zaostri. Ni vseeno, če prideta zjutraj dva delavca na delovno mesto in je eden neprespan, ker stanuje v isti sobi s petčlansko družino in se je ponoči pogosto prebujal, drugi pa je prišel iz komfortnega urejenega bivališča. Že samo zaradi tega dejstva nastajajo nasprotja, ne glede na to, ali upoštevamo delovno sposobnost prvega in drugega, ali ne.

Zato nastaja vprašanje: če smo uspeli ob manj razviti materialni osnovi v dveh desetletjih zgraditi dovolj stanovanj za dobro polovico občanov, ali ne bi mogli zdaj, ko smo bogatejši, gradnje pospešiti in rešiti drugo polovico prej kot v nadaljnjih dveh desetletjih? Najbrž to zmoremo. Treba je le zavestne odločitve na dovolj široki fronti — med vsemi delovnimi kolektivi.

Po nekih podatkih bi potrebovali za dokončno odpravo stanovanjske stiske tisoč osemsto stanovanj. Najbrž bi jih res potrebovali toliko za popolno ureditev vseh vprašanj. Vendar bi že z izgradnjo petsto stanovanj omilili sedanjo stisko tako daleč, da bi ne bilo več socialno najbolj nemogočih situacij, kakršnih imamo zdaj še na pretek.

Ob odločitvi, da je gradnja stanovanj eden izmed osnovnih pogojev urejene proizvodnje in stalnega dvigovanja proizvodnih uspehov, ne bi smelo biti težko na Jesenicah vsako leto zgraditi najmanj dvesto stanovanj. In če jih zgradimo vsako leto dve sto, potem imamo omiljeno stanovanjsko stisko do tja, da ne bo več kritična, v dveh letih in pol.

V današnjih pogojih že skoraj ni delovne organizacije, ki ne bi mogla s smotrnim gospodarjenjem zgraditi vsaj enega stanovanja letno. Tiste, ki niti tega ne bi zmogle, pa bi lahko sredstva koristno združevale z drugimi in se odločile, da vsaj vsako drugo leto pridobe po eno stanovanje. Večje in gospodarsko močnejše delovne organizacije bi seveda morale nameniti za to področje več sredstev. Zlasti komunalno podjetje, turistična podjetja in železarna bodo morali stanovanjsko gradnjo kar moč forsirati. Pričakuje mo lahko, da bodo v prihodnjem času večkrat na sejah delavskih svetov in na zborih delovnih enot odločali o tem, kam bodo šla sredstva razširjene reprodukcije. Če se bodo proizvajalci v prehodnem obdobju večkrat odločali za vlaganje v stanovanja, je moč pričakovati rešitev stiske prej kot v enem desetletju.

za sredstva, ki naj pospešeno rešujejo stanovanjsko stisko. S stalnim kadrom, ki v celoti živi s podjetjem in krajem, je moč doseči mnogo večje proizvodne rezultate, kot z ljudmi, ki se ne prirastejo in ne zadihajo s podjetjem. Zato leži tudi v pospešeni stanovanjski graditvi neslutena potencialna rezerva za dviganje proizvodnosti dela, za boljše strokovno delo in za racionalnejšo proizvodnjo. Na tej osnovi pomeni investiranje v stanovanja ekonomsko kategorijo, ki sodi v sklop vseh prizadevanj za ekonomizacijo proizvodnje.

Ob upoštevanju tega dejstva bo določanje sredstev za stanovanja v delavskih svetih in ekonomskih enotah najbrž mnogo lažje.

PG.

Primorski emigranti na Jesenicah

»Slovenci! Avstrija vam je bila mačeha — Italija pa vam bo prava dobra mati.« Tako je pisalo na plakatih v novembru 1918, ko je italijanska vojska po razpadu stare avstroogrske armade zasedla Trst, Istro, Goriško in del Notranjske.

Lepe besede so kmalu pri »Kobalu«, je novo društvo najelo večjo sobo, kjer je uredilo zasilni azil, namenjen najbolj potrebnim. Tu so tudi imeli tedenska predavanja o najbolj važnih problemih z namenom, da moralno podprejo mlade ljudi, ki so bili brez doma in prepuščeni sami sebi. Društvo je nudilo skromno denarno pomoč vsem, ki so to potrebovali, nudilo je pomoč pri iskanju dokumentov in pri iskanju zaposlitve. Priznati moramo, da je društvo naletelo pri nekaterih domačinih na polno razumevanje, na ljudi, ki so vedno radi pomagali.

Politično se večina članov »Soče« ni udeleževala in to po direktivah emigrantskih društev v Jugoslaviji. Skoraj vsi pa so bili člani strelske družine ter pevskih in telovadnih društev. Društvo je pogosto organiziralo razne izlete, sestanke z drugimi emigrantskimi društvi in sestanke z rojaki v Bohinju, na Bledu in drugod. Tako je imelo zveze skoraj z vsemi rojaki v obeh savskih dolinah. V letu 1940 pa je bilo društvo policijsko prepovedano in razpuščeno, ker je baje prekoračilo svoj delokrog.

Brez redkih izjem so vsi emigranti na Jesenicah in okolici sodelovali z narodno osvobodilnim pokretom kot borci, aktivisti ali pa kako drugače, saj so vedeli, da le z borbo lahko dosežemo osvoboditev našega naroda. S. S.

DUNAJSKA REVIJA NA LEDU

V drugi polovici februarja ali točno 24. februarja bo v Celovcu otvoritvena predstava dunajske revije na ledu, ki letos nosi naslov »Plesoči svet«. Zanimanje za ta vsakoletni nastop dunajskih umetnikov na ledu je tudi pri nas veliko, zato smo prepričani, da bomo ustregli številnim bralcem, če jim na kratko opišemo letošnji program, ki si ga je naš sodelavec ogledal na Dunaju, kjer ta revija že lep čas privlači številne obiskovalce.

Letošnja revija na ledu, ki je plod skrbnih in dolgotrajnih priprav, pri katerih so sodelovali Will Petter kot režiser, Robert Stolz kot komponist, Edith Petter kot koreograf, Karl Götz in Erich Krenn kot dirigenta, Josef Wurm kot vodja revije in še številni drugi, je privabila v dunajsko športno halo skoraj milijon obiskovalcev. V glavnih vlogah sodelujejo izvrstni drsalci, ki so kot amaterji dosegli v mednarodnem merilu lepe uspehe. Tako je med njimi večkratna avstrijska, dvakratna evropska prvakinja in druga na svetovnem prvenstvu ter nosilka bronzaste medalje na olimpijskih igrah Ingrid Wendt. Letošnja revija je razdeljena v dva dela. Prvi del vsebuje uverturo, slovansko fantazijo, ki prikazuje razne plesse, pantomimo iz dobe nemega filma »Bilo je nekoč« in kratko ljubezensko komedijo iz sončne Italije pod naslovom »Amorē«. V drugem delu pa se nam znani umetniki skupaj s številnim baletom predstavijo v ljubezenski zgodbi. Kot vsa prejšnja leta je seveda tudi letos revija polna lepih kostumov, svetlobnih efektov in vredna ogleda. Nastopa tudi opica Jackie, ki je vsem zelo všeč, da ne pozabim omeniti tudi komika Bobeka, ki ga nekateri imenujejo kar človek s kostimi iz gume. Akrobat — artist, ki s svojimi drznimi skoki navduši gledalce.

Težko je opisati, kaj vse sem videl, težko je z besedami povedati čudovito skladnost barv in svetlobe. Revija je odlično režirana in prav gotovo nikomur ne bo žal, ko si jo bo ogledal.

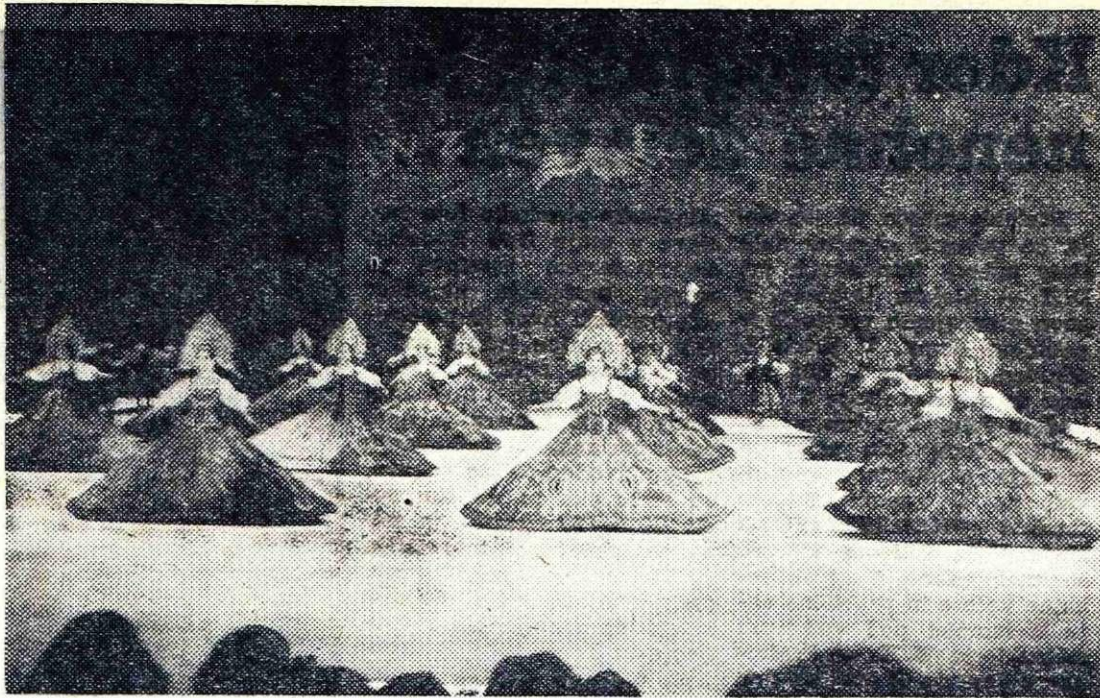
Naj omenim še nekaj številk. Direkcija dunajske revije se ni ustrašila ne stroškov ne truda. Čeprav so morali — po njihovih besedah — varčevati, so vseeno za letošnjo revijo potrošili čez 2 milijona šilingov. Ze v prvih 15 minutah lahko gledalec občuduje več kot 125 kostumov, ki so jih izdelali v ateljeju Ella Bej na Dunaju. Za okras so porabili več kot 13 kg srebrnih nitk in čez 3000 m čipk. Skratka, vse te številke so ogromne in se nam zdijo morda nerazumljive, dokler si revije ne ogledamo. Ko pa vidiš pisano množico barvnih čudovito skladnih oblek, se ti to ne zdi več čudno.

Se enkrat! 24. februarja torej bo dunajska revija »Plesoči svet« začela z rednimi predstavami v Celovcu. Kakor vsako leto bodo tudi letos organizirale turistične poslovalnice množičen ogled revije. Tako bo poslovna enota Kompas na Jesenicah organizirala v nedeljo, 28. februarja poseben vlak, ki bo odpeljal z Jesenic okrog 9. ure jutraj. Predstava za Jugoslovane bo popoldan ob 15. uri, zato se bodo udeleženci lahko vrnili na Jesenice že okrog 21. ure. Poglejmo še, kakšne so cene. Cena za osebe, ki imajo dovolilnico, je 3.400 dinarjev, za osebe, ki bodo potovale na kolektivni potni list, pa 3.800 dinarjev. Udeleženci, ki nimajo dovolilnice oziroma malobolneje propustnice, morajo seveda predložiti izpolnjeno vprašalno polo, ki jo dobijo v poslovalnici, kolek za 250 dinarjev, dve fotografiji, moški od 18. do 45. leta pa še potrdilo o deponirani vojaški knjižici.

V času revije v Celovcu bo Kompas organiziral za delovne kolektive tudi avtobusne izlete po želji. Cena za ta ogled pa je naslednja: z dovolilnico 3800 dinarjev, na skupinski list pa 4200 dinarjev. Seveda morajo udeleženci izleta na skupinski potni list predložiti tudi vse dokumente, ki smo jih našli že zgoraj.

Poslovna enota Kompas na Jesenicah bo sprejemala prijave interesentov z obmejnimi dovolilnicami do 22. februarja, prijave interesentov za potovanje na skupinski potni list pa do 15. februarja.

—jn

24. februarja bo v Celovcu začela s predstavami dunajska revija na ledu, ki letos nosi naslov »plesoči svet«

Da bi še bilo tako

Prejšnjo sredo, 20. januarja so na pokopališču na Blejski Dobravi pokopali Nandeta Zidarja s Koroške Bele, ob obilni udeležbi pogrebcev.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru cevarne se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč.

Erna Jonke
cevarna

Takoj za tem pa so pokopali Andreja Gosarja po rodu s Primorske, ki je nazadnje več let živel v Domu Fr. Berglja na Jesenicah. Ta pogreb je imel enega samega pogrebca, žensko iz rodne kraja umrlega. Nihče niti od uprave, niti od oskrbovancev doma, ga ni spremljal na njegovi zadnji poti.

Lep odnos pa so pokazali drugi. Godba na pihala javorški Svobode mu je zaigrala žalostinko, pevski zbor Svobode Javornik pa zapel ob odprtem grobu v slovo, vsi pogrebci od Zidarjevega pogreba so spremili tudi tega reveža, pozabljenega. Tudi duhovščina je opravila svoje obrede.

Vsi ti pogrebci, na čelu pa Svoboda s svojo godbo in pevci zaslužijo javno priznanje za tako lep odnos do umrlega reveža. Zeleti je, da bi v enakih primerih tudi drugi naredili isto.

F. T.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

30. in 31. januarja italijanski barvni CS film TARAS, SIN ATILE, ob 17. in 19. uri, v nedeljo tudi ob 15. uri.

1. februarja nemški film MOJA DRAGA, OSTANI Z MENOJ, ob 17. in 19. uri.

2. in 3. februarja francoski film MIKAVNA LAŽNIVKA, ob 17. in 19. uri.

4. in 5. februarja francoski CS film VZGOJA SRCA, ob 17. in 19. uri.

6. februarja ameriški barvni film VOHUN NA POVELJE, ob 17. in 19. uri.

Kino »PLAVŽ«

30. in 31. januarja francoski film MIKAVNA LAŽNIVKA, ob 18. in 20. uri, v nedeljo tudi ob 16. uri.

1. in 2. februarja italijanski barvni CS film TARAS, SIN ATILE, ob 18. in 20. uri.

4. in 5. januarja poljski film ZAKONSKI PREPIR, ob 18. in 20. uri.

6. januarja MARŠ NA DRINO, ob 18. in 20. uri.

Kino ŽIROVNICA

30. januarja ameriški VV film OBDOBJE ZAKONSKEGA PRIVAJANJA

31. januarja ameriški barvni CS film KO ZVONIJO ZVONOVI.

3. februarja italijanski barvni CS film TARAS, SIN ATILE.

6. februarja poljski film ZAKONSKI PREPIR.

Kino DOVJE

30. januarja ameriški barvni CS film KO ZVONIJO ZVONOVI.

31. januarja ameriški VV film OBDOBJE ZAKONSKEGA PRIVAJANJA.

4. februarja italij. barvni CS film TARAS, SIN ATILE.

6. februarja francoski film MIKAVNA LAŽNIVKA.

Kino KOROŠKA BELA

30. januarja zaprto.

31. januarja franc. barvni CS film GROF MONTE CHRISTO, II. del.

1. februarja franc. film MIKAVNA LAŽNIVKA.

6. februarja francoski CS film VZGOJA SRCA.

Kino KRANJSKA GORA

30. januarja francoski barv. CS film GROF MONTE CHRISTO, II. del.

31. februarja poljski film ZAKONSKI PREPIR.

2. februarja nemški film MOJA DRAGA, OSTANI Z MENOJ.

4. februarja francoski film MIKAVNA LAŽNIVKA.

5. in 6. februarja italijanski barvni CS film TARAS, SIN ATILE.

Kolektivu

Zelezarne Jesenice

Dragi tovariši!

Najpristrčneje se Vam zahvaljujem za izraženo sožalje in za podarjeni venec na grob moje žene.

Frane Leskošek — Luka

ZAHVALA

Kolektivu plinske in vodne energije — plinskih generatorjev se najlepše zahvaljujemo za prijeten večer in dragoceno darilo, ki nam bo svetel spomin na naše dolgoletno skupno delo. Takih prijetnih in prijateljskih večerov si še želimo. V imenu vseh upokojencev plinskih generatorjev

Matevž Lazar

ZAHVALA

Ob smrti mojega brata JANEZA LUKANA se iskreno zahvaljujem uslužbencem glavne pisarne za denarno pomoč.

Fanika Lukan

DEŽURNI ZDRAVNIK

Od 29. januarja od 12. ure do 5. februarja do 12. ure. ZAHODNI DEL JESENIC: dr. Mihael Sajevec, Jesenice, Tavčarjeva 5, tel. 94. — Rešilna postaja Jesenice.

VZHODNI DEL JESENIC: dr. Stanka Rossenstein, Cešta bratov Stražišar 34, telefon 82-244, int. 733.

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarnja, Železarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

Kdor fotografira je nenehno delaven...

Preteklo soboto, 23. januarja, so polagali obračun dela člani odbora foto-sekcije pri DLT — Blejska Dobrava, v novo preurejenih prostorih v gasilnem domu. V predsednikovem poročilu je bila zanjeta dejavnost sekcije v preteklem letu. Uspešno so izvedli začetni foto tečaj za pionirje in mladince, sodelovali na 5. republiški foto razstavi »PIONIRSKI FOTO 1964«. V času letnih počitnic so imeli enkrat mesečno debatne večere in praktične vaje v temnici pod vodstvom inštruktorja F. K. »A. Prešerna« z Jesenic. S svojimi deli so sodelovali na mladinski občinski foto razstavi na Jesenicah, na članski občinski foto razstavi na Hrušici in na gorenjski razstavi umetniške fotografije v Trzinu. Kljub objektivnim težavam s prostori ter preselitvijo v nove prostore je delo foto-sekcije teklo nemoteno naprej.

Občnega zbora se so kot gostje udeležili tudi predstavniki društva LT Jesenice.

Občni zbor je z glasovanjem potrdil predlog, da se klub preimenuje v foto klub »VINTGAR« Blejska Dobrava. V imenu občinskega odbora LT — Jesenice mu je Uroš Zupančič zaupal častno nalogo, izvedbo 7. občinske

mladinsko-pionirske foto razstave v maju 1966. Bodočim organizatorjem razstave je zaželel naslednje napotke: »Fotografski izraz in umetniško ustvarjalne težnje naj s to razstavo zbudijo pozornost v oceni dragocenih uslug, ki jih fotografija nudi mlademu rodu v oblikovanju njegovih odnosov do narave, do sočloveka in do skupnosti. Kdor fotografira je nenehno delaven, fotografija uči in zabava ter ohranja dragocene dokumente dobe, v kateri se razvija novo življenje«.

Po izvolitvi novega devetčlanskega odbora, ki mu ponovno predseduje tov. Anderlič je odbor sprejel pravilnik kluba ter sklepe za poslovno leto 1965. Med ostalim nameravajo opremiti izložbeno okno na železniški postaji Vintgar, kjer bodo visele reportažne fotografije važnejših dogodkov iz kraja. Za praznike kot so 1. maj, krajevni praznik, dan borca, dan republike bodo opremiti posebno izdajo spominskih fotografij. Vsake tri mesece bodo opremiti izložbeno okno v hotelu »Korotan« na Jesenicah.

Predsednik ObO-LT je obljubil v poslovnem letu 1965 klubu finančno pomoč, v kolikor bodo sklepi občnega zbora v redu izvedeni.

Občni zbor foto kluba »VINTGAR« je imenoval za »častnega predsednika« tovariša Cirila Anderliča, dolgoletnega predsednika bivše foto sekcije in zaslužnega organizatorja ter mu predal lepo izdelano diplomu. Za »častnega člana« foto kluba »Vintgar« je občni zbor enoglasno imenoval dolgoletnega predsednika ObO-LT Uroša Zupančiča in Slavka Tarmana, dolgoletnega inštruktorja. Predsednik kluba jima je predal lepo izdelane diplome.

-ko

Aplavz izvajalcema ene izmed številnih točk sporeda duna jske revije na ledu

Mednarodni turnir v kegljanju na ledu

Zadnja preizkušnja jugoslovanske reprezentance v kegljanju na ledu, ki nas bo zastopala v soboto in nedeljo na evropskem prvenstvu v kegljanju na ledu na Jesenicah in na Bledu, je tokrat še enkrat premočno zmagala nad Avstriji, ki so kljub prizadevanju zasedli šele peto mesto. Vsega skupaj je nastopilo 12 ekip, ki so odigrale 10 kol. Prva štiri mesta so zanesljivo osvojili Jugoslovani.

Rezultati: 1. Jesenice (Dri-novec) 18 točk, 2. Jesenice (Langus) 17 točk, 3. Balinar-ski klub Jesenice (Jug) 16 točk.

Kegljaška zveza za kegljanje na ledu je dobila od mednarodne zveze IEV dopis, da lahko nastopi v državni reprezentanci 12 tekmovalcev v bližanju in zbijanju posamezno. Tako se je zvezni kapetan Drobniak odločil, da v jugoslovansko reprezentanco za evropsko prvenstvo

vključi še osem tekmovalcev: J. Hafnerja, Klemenca, Koprivca, Zbontarja in Drob-njaka (vsi Jesenice) Bučinar-ja (Kr. gora) ter Kokalja in Vovka (Bled). Pred nastopom je jugoslovanska reprezen-tanca trenirala na drsališčih Kranjske gore in Jesenic. Metalci »štoka« na daljavo pa so se preselili na Bled. V soboto, 30. januarja se bo začelo evropsko prvenstvo na

Jesenicah s svečano otvori-tvijo ob 8. uri zjutraj. Tek-movanje se bo nadaljevalo vse do 16. ure. Nato bodo tekmovalci odšli na Bled, kjer je za njih rezervirano prenočišče. 31. januarja se bo tekovanje nadaljevalo na Jesenicah, popoldne pa b ometanje »štoka« na da-ljavo. Razglasitev rezultatov bo v nedeljo zvečer na Ble-du.

Prvenstvo v veleslalomu

V soboto popoldan je bil na Mesarjevem travniku nad železniško postajo na Jesenicah veleslalom za pionirje in pionirke. Tekmovalci so bili razdeljeni v štiri skupine. Pomerili so se za naslov občinskih prvakov. Nastopilo je 119 tekmovalcev in to 28 pionirk in 91 pionirjev. Od Jeseničanov sta se najbolje odrezala Koblarjeva in Štravs, ki sta v svoji skupini osvoji-

la prvo mesto. Velik uspeh so beležili tudi kranjskogorski pionirji.

REZULTATI: mlajše pionirke: 1. Gazvoda (Kr. gora) 13,9, 2. Preželj (Kr. gora) 14,2, 3. Mlačnik (Kr. Bela) 15,2; starejše pionirke: 1. Koblar (Jes.) 13,9, Markelj (Kr. gora) 14,9, 3. Smolej (Kr. Bela) 16; mlajši pionirji: 1. Bernik (Kr. gora) 16,1, 2. Jekler (Jes.) 19,4, 3. Grdin (Hrušica) 19,8; starejši pionirji: 1. Štravs (Jes.) 17,1, 2. Košir (Kr. gora) 17,3, 3. Jekler (Jes.) 17,4.

SINDIKALNO PRVENSTVO JAVORNIKA III V SANKANJU

V soboto so se na sankanski progi od rezervoarja nad Koroško Belo do vasi zbrali člani obrata Javornik III in se pomerili za naslove obratnih prvakov v sankanju. Lepo sončno vreme je privabilo na tekmo precej tekmovalcev, pa tudi gledalcev ni manjkalo, ki so burno pozdravljali tekmovalce. Tudi med tekmovalci samimi na cilju je bilo veselo, k čemur so največ pripomogli tekmovalci, ki so drug za drugim prihajali na cilj vsi beli in zasneženi. Tako veselo vzdušje se je nadaljevalo tudi v zadrugi na Koroški Beli, kjer so pol ure po tekmi razglasili rezultate.

V ženski konkurenci je tekmovala samo Vanda Šranc, ki je prevzela progo v času 3.44.0.

Članj so bili razdeljeni v dve starostni skupini.

Starejši člani (10 udeležencev): 1. Ivan Ferjan 3.03.0 (absolutni rekord tekem), 2. Peter Močnik 3.05.9, 3. Anton Pogačnik 3.06.0. v

Mlajši člani (25 udeležencev): 1. Marjan Burnik 3.08.0, 2. Štefan Šimnic 3.16.1, 3. Martin Zvab 3.16.2.

Skupno je nastopilo 36 tekmovalcev, kar je nedvomno dokaz, da je letošnje prvenstvo Javornika III v sankanju lepo uspelo.

Svetlin

Občinsko prvenstvo v skokih

V nedeljo, 24. januarja je ObZTK Jesenice organizirala občinsko prvenstvo v smučskih skokih na 30-metrski skakalnici na Kresu v organizaciji smučarskega odseka TVD Partizan Javornik.

V lepem sončnem vremenu se je bralo nekaj sto gledalcev, ki so z zanimanjem spremljali boj za naslove občinskih prvakov v smučskih skokih. Tekmovalci so skakali trikrat, dva najboljša skoka pa sta bila upoštevana v konkurenci.

Poudarimo lahko, da je bilo tekovanje dokaj množično, saj so se ga udeležili tekmovalci iz šestih klubov: Jesenic, Mojstrane, Hrušice, Blejske Dobrave, Žirovnice in Javornika, en tekmovalcev pa je bil pripadnik JLA.

V članski konkurenci je nastopilo 7 tekmovalcev. V odsotnosti naših najboljših skakalcev Zajca, Pečarja, Smoleja in Maleja, ki so trenutno na turnejah v Švici in Avstriji, je prvo mesto zasedel član SK Mojstrana Franc Dolžan, ki je zbral 216,1 točke in skočil 27,5 in

27 metrov. Na naslednja mesta so se uvrstili: Berti Šmid (JLA) 205,8 (26,5 in 27,5), Janez Rozman (Jesenice) 202,7 (26,5 in 26,5).

Naslov občinskega mladinskega prvaka v skokih za leto 1965 pa je osvojil domačin Zvone Miklič, ki je zbral 195,6 točk s skokoma 27 in 25 m. Na naslednja mesta so se uvrstili:

2. Jože Branc (Jesenice) 194,8 (25 in 24 m)

3. Ivo Sodja (Javornik) 194,2 (25 in 24 m)

4. Tone Razinger (Jesenice) 188,9

5. Pavel Kokalj (Javornik) 188,7 točk.

Razglasitev rezultatov in podelitev nagrad in diplom je bila eno uro po tekovanju v domu TVD Partizana na Koroški Beli.

Tekovanje je minilo brez težjih padcev in prekinitiv.

Bilo je na zadovoljivi tehnični ravni. Posebno mlajši tekmovalci so pokazali, da v bližnji prihodnosti lahko računamo nanje in da bodo častno zastopali barve jese-niškega smučanja doma in v tujini.

Vse priznanje gre tudi marljivim organizatorjem, članom smučarske sekcije TVD Partizan Javornik, ki so lepo pripravili skakalnico in vse ostalo, da so tekme potekale v najlepšem redu.

Svetlin

REPUBLISKO PRVENSTVO V SANKANJU

Na Pohorju je bilo preteklo soboto in deneljo republiško prvenstvo v sankanju za člane, starejše člane in članice. Tega tekovanja se je udeležilo tudi deset tekmovalcev z Jesenic, ki so nastopili s tekmovalnimi sanmi v enosedi in dvosedi. Vsega skupaj je nastopilo 36 tekmovalcev in tekmovalk iz Trzinca, Begunj, Jesenic, Bohinj, Kranja, Samobora in Maribora. Jeseničani so bili najbolj uspešni pri članih, saj so se do desetega mesta zvrstili kar štirje. V dvosedi so osvojili prvo in peto mesto, pri starejših članih pa je bil naš predstavnik tretji žensk v naši ekipi ni bilo